AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 21.6.2007
COM(2007) 350 végleges

2007/0123 (AVC)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Közösségek és tagállamaik, valamint a Montenegrói Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásnak az Európai Közösség nevében történő aláírásáról

Javaslat

A TANÁCS ÉS A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodás megkötéséről

(előterjesztő: a Bizottság)

INDOKOLÁS

1. A mellékelt két javaslat képezi az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság (a továbbiakban: Montenegró) közötti stabilizációs és társulási megállapodás aláírásához és megkötéséhez szükséges jogi okmányokat: i. a megállapodás aláírásáról szóló tanácsi határozatjavaslatot; ii. a megállapodás megkötéséről szóló tanácsi és bizottsági határozatjavaslatot.

2. A Bizottság 2005 áprilisában tette közzé a Szerbia és Montenegróval kötendő stabilizációs és társulási megállapodás (STM) megvalósíthatósági jelentését[1] Ez a jelentés arra a következtetésre jutott, hogy Szerbia és Montenegró megfelelően felkészült az STM-tárgyalásokra, ezért a Tanács 2005. október 3-án úgy döntött, hogy felhatalmazza a Bizottságot stabilizációs és társulási megállapodásról szóló tárgyalások folytatására Szerbia és Montenegróval. A stabilizációs és társulási megállapodásról szóló tárgyalások 2005. október 10-én kezdődtek meg Szerbia és Montenegróval.

3. A 2006. májusi népszavazást követően a montenegrói parlament 2006. június 3-án függetlenségi nyilatkozatot fogadott el, és a Montenegrói Köztársaság kilépett a Szerbia és Montenegró Államközösségből. Következésképpen 2006. július 24-én új tárgyalási irányelvek kerültek elfogadásra Montenegró vonatkozásában, és a tárgyalások 2006. szeptember 25-én kezdődtek újra. Ezek a tárgyalások 2006. december 1-jén zárultak, és az EU tagállamaival való konzultációt követően a stabilizációs és társulási megállapodást 2007. március 15-én Podgoricában parafálták.

4. A stabilizációs és társulási megállapodás a következő fő elemekre összpontosít:

   – rendelkezés a Montenegróval folytatott politikai párbeszédről;

   – rendelkezések a megerősített regionális együttműködésről, ideértve a régió országai közötti szabadkereskedelmi területek kialakításának tervét;

   – terv a Közösség és Montenegró közötti szabadkereskedelmi terület kialakításáról a megállapítás hatálybalépését követő öt éven belül;

   – rendelkezések a munkavállalók mozgásáról, a letelepedés szabadságáról, a szolgáltatások nyújtásáról, a folyó fizetésekről és a tőkemozgásról;

   – Montenegró kötelezettségvállalása, amely szerint jogszabályait az EK jogszabályaihoz közelíti, különösen a belső piac kulcsfontosságú területein;

   – rendelkezések a Montenegróval számos területen folytatott együttműködésről, ideértve a jogérvényesülés, szabadság és biztonság kérdését;

[1] COM (2005) 476 végleges, 2005. április 12.

– a stabilizációs és társulási tanács létrehozása, amely a megállapodás végrehajtását felügyeli, valamint a stabilizációs és társulási bizottság és a stabilizációs és társulási parlamenti bizottság létrehozására vonatkozó rendelkezések.

5. A Bizottság kéri a Tanácsot, hogy hagyja jóvá az STM végleges szövegét, amelyet az e célból létrehozott különbizottsággal (COWEB) szoros konzultációban készítettek, valamint hogy kezdje meg a megállapodás aláírását és megkötését célzó eljárásokat a mellékelt két javaslat alapján.

6. A megállapodás aláírását és megkötését célzó eljárások a két európai közösség (az Európai Közösség és az Európai Atomenergia-közösség) esetében eltérőek:

a) az aláírást illetően az EK-Szerződés 300. cikke (2) bekezdése első francia bekezdésének első mondata kiköti, hogy a megállapodás Európai Közösség nevében történő aláírása a Tanács külön határozatának tárgyát képezi; az Euratom-Szerződés nem követel meg hasonló jogi aktusokat;

b) a megállapodás megkötését illetően:

– a Szerződés 310. cikke értelmében az Európai Parlament hozzájárulását követően a Tanács köti meg a megállapodást az Európai Közösség nevében;

– a Tanács az Európai Atomenergia-közösség nevében jóváhagyja a megállapodást az Euratom-Szerződés 101. cikkének (2) bekezdése értelmében, majd ezt követően a Bizottság köti meg a megállapodást.

7. A fentiekkel összhangban a Bizottság kéri a Tanácsot, hogy i. határozzon a megállapodásnak az Európai Közösség nevében történő aláírásáról; ii. kösse meg a megállapodást az Európai Közösség nevében, valamint hagyja jóvá a szerződésnek az Euratom részéről történő megkötését.

A hatálybalépés előfeltétele, hogy a megállapodást valamennyi tagállam ratifikálja.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Közösségek és tagállamaik, valamint a Montenegrói Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásnak az Európai Közösség nevében történő aláírásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 310. cikkére, összefüggésben a 300. cikk (2) bekezdése első albekezdésének első mondatával,

tekintettel a Bizottság javaslatára[2],

mivel:

(1) A Montenegrói Köztársasággal folytatott, az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről Montenegró közötti stabilizációs és társulási megállapodás megkötéséről szóló tárgyalások befejeződtek.

(2) Az e megállapodásban szereplő kereskedelmi rendelkezések – amelyek a stabilizációs és társulási folyamat keretén belül végrehajtott politikához kötődnek és kivételes jellegűek – az Európai Unió számára nem teremtenek precedenst a Közösségnek a Nyugat-Balkánon kívüli harmadik országokkal kapcsolatos kereskedelmi politikájában.

(3) Figyelemmel a megállapodás későbbi időpontban történő lehetséges megkötésére, a 2007. március 15-én parafált megállapodást ennélfogva az Európai Közösség nevében alá kell írni,

[2] HL C […]., […]., […]. o.

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

Egyetlen cikk

Figyelemmel a megállapodás későbbi időpontban történő lehetséges megkötésére, a Tanács elnöke felhatalmazást kap, hogy kijelölje az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásnak az Európai Közösség nevében történő aláírására jogosult személyeket.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről
az Elnök

2007/0123 (AVC)

Javaslat

A TANÁCS ÉS A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodás megkötéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 310. cikkére, összefüggésben a 300. cikk (2) bekezdése első albekezdésének utolsó mondatával, továbbá a 300. cikk (3) bekezdésének második albekezdésére,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 101. cikkének második bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament hozzájárulására[3],

tekintettel a Tanácsnak az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 101. cikke alapján megadott jóváhagyására,

mivel:

(1) Az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodás az Európai Közösség nevében aláírásra került [Brüsszelben/Luxembourgban] 2007. …–án/ -én, figyelemmel annak egy későbbi időpontban történő megkötésre a Tanács [éééé. hónap nn-i ../../..] határozatával[4] összhangban.

(2) Az e megállapodásban szereplő kereskedelmi rendelkezések – amelyek a stabilizációs és társulási folyamat keretén belül végrehajtott politikához kötődnek és kivételes jellegűek – az Európai Unió számára nem teremtenek precedenst a Közösségnek a Nyugat-Balkánon kívüli harmadik országokkal kapcsolatos kereskedelmi politikájában.

(3) Ezt a megállapodást jóvá kell hagyni,

---

[3] HL C […]., […]., […]. o.
[4] HL C […]., […]., […]. o.

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

1. cikk

Az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság között létrejött stabilizációs és társulási megállapodást, annak mellékleteit és jegyzőkönyveit, valamint a záróokmányhoz csatolt együttes nyilatkozatokat és a Közösség nyilatkozatát az Európai Közösség és az Európai Atomenergia-közösség nevében jóváhagyják.

Az első bekezdésben említett szövegeket csatolták e határozathoz.

2. cikk

1. A stabilizációs és társulási tanács, valamint a stabilizációs és társulási tanács megbízásából eljáró stabilizációs és társulási bizottság keretében a Közösség által képviselendő álláspontot a Tanács határozza meg az Európai Bizottság javaslatára, vagy adott esetben az Európai Bizottság, a Szerződések vonatkozó rendelkezéseivel összhangban.

2. A stabilizációs és társulási megállapodás 120. cikkével összhangban a stabilizációs és társulási tanácsban a Tanács elnöke tölti be az elnöki tisztet. A stabilizációs és társulási bizottságban annak eljárási szabályzata alapján a Bizottság valamely képviselője az elnök.

3. A stabilizációs és társulási tanács és a stabilizációs és társulási bizottság határozatainak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetéséről szóló határozatot eseti alapon a Tanács, illetve a Bizottság hozza meg.

3. cikk

A Tanács elnöke felhatalmazást kap, hogy kijelölje az Európai Közösség nevében a megállapodás 138. cikkében meghatározott jóváhagyó okmány letétbe helyezésére jogosult személyeket. Az Európai Atomenergia-közösség nevében a Bizottság elnöke helyezi letétbe az említett jóváhagyó okmányt.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről	*a Bizottság részéről*
az Elnök	*az Elnök*

MELLÉKLET

STABILIZÁCIÓS ÉS TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁS
az Európai Közösségek és tagállamaik, valamint a Montenegrói Köztársaság között

STABILIZÁCIÓS ÉS TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁS
az Európai Közösségek és tagállamaik, valamint a Montenegrói Köztársaság között

A BELGA KIRÁLYSÁG,

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,

A CSEH KÖZTÁRSASÁG,

A DÁN KIRÁLYSÁG,

A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,

AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG,

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG,

A SPANYOL KIRÁLYSÁG,

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG,

ÍRORSZÁG,

AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG,

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG,

A LETT KÖZTÁRSASÁG,

A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG,

A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG,

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG,

A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG,

A HOLLAND KIRÁLYSÁG,

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG,

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG,

ROMÁNIA,

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG,

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG,

A FINN KÖZTÁRSASÁG,

A SVÉD KIRÁLYSÁG,

NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA

az Európai Közösséget létrehozó szerződés, az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés, valamint az Európai Unióról szóló szerződés szerződő felei, a továbbiakban: a tagállamok, és

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG és AZ EURÓPAI ATOMENERGIA-KÖZÖSSÉG,

a továbbiakban: a Közösség

egyrészről, és másrészről

A MONTENEGRÓI KÖZTÁRSASÁG, a továbbiakban: Montenegró,

figyelembe véve a felek közötti szoros kapcsolatokat és közös értékeiket, a felek óhaját, hogy erősítsék ezeket a kapcsolatokat és viszonosságon és kölcsönös érdeken alapuló, szoros és tartós kapcsolatot hozzanak létre, amelynek lehetővé kell tennie Montenegró számára, hogy tovább erősítse és bővítse a Közösséggel és a tagállamokkal fenntartott kapcsolatokat;

figyelembe véve e megállapodás fontosságát a délkelet-európai országokkal való stabilizációs és társulási folyamatban (SAp), az együttműködésen alapuló stabil Európa létrehozásában és megerősítésében (aminek az Európai Unió a fő támogatója), valamint a Stabilitási Paktum keretében;

figyelembe véve, hogy az Európai Unió kész Montenegrót a lehető legteljesebb mértékben integrálni Európa fő politikai és gazdasági folyamataiba, valamint potenciális EU-tagjelöltnek tekinteni az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Tanács által 1993 júniusában meghatározott kritériumok, valamint a stabilizációs és társulási folyamat (SAp) feltételrendszerének teljesítése alapján, e megállapodás – különösen a regionális együttműködés tekintetében történő – sikeres végrehajtására is figyelemmel;

figyelembe véve az európai partnerséget, amely meghatározza azokat a cselekvési prioritásokat, melyek segítik az országnak az Európai Unióhoz való közeledésére tett erőfeszítéseit;

figyelembe véve a felek elkötelezettségét aziránt, hogy minden eszközzel hozzájáruljanak Montenegró és a régió politikai, gazdasági és intézményi stabilizációjához a civil társadalom fejlődése és a demokratizálódás, az intézménykiépítés és a közigazgatás reformja, a regionális kereskedelmi integráció és a fokozott gazdasági együttműködés révén, valamint számos területen, különösen a jogérvényesülés, szabadság és biztonság terén folytatott együttműködés, és a nemzet- és regionális biztonság erősítése révén;

figyelembe véve a felek elkötelezettségét a megállapodás alapját képező politikai és gazdasági szabadságok erősítésére, valamint az emberi jogok és a jogállamiság, többek között a nemzeti kisebbségek jogainak tiszteletben tartása, valamint a szabad és tisztességes választásokkal rendelkező többpártrendszerben megvalósuló demokratikus alapelvek iránti elkötelezettségüket;

figyelembe véve a felek elkötelezettségét az ENSZ-Alapokmány, az EBESZ, különösen a Helsinki Záróokmány minden alapelvének és rendelkezésének, a madridi és bécsi konferencia összegző dokumentumainak, a Párizsi charta egy új Európáért, valamint a Délkelet-európai Stabilitási Paktum teljes körű végrehajtása iránt annak érdekében, hogy hozzájáruljanak a térség országainak regionális stabilitásához és együttműködéséhez;

megerősítve minden menekült és országon belül lakhelyüket elhagyni kényszerült személy visszatéréshez és tulajdon védelméhez való jogát, valamint a további kapcsolódó emberi jogokat;

figyelembe véve a felek elkötelezettségét a piacgazdaság és a fenntartható fejlődés elvei iránt, valamint a Közösség készségét, hogy hozzájáruljon a montenegrói gazdasági reformokhoz;

figyelembe véve a felek elkötelezettségét a szabad kereskedelem megvalósítása iránt a WTO-ból eredő jogoknak és kötelezettségeknek megfelelően;

figyelembe véve a felek óhaját, hogy a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kétoldalú és nemzetközi kérdésekkel – többek között a regionális szempontokkal – kapcsolatos rendszeres politikai párbeszédet az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájának (KKBP) figyelembevételével továbbfejlesszék;

figyelembe véve a felek elkötelezettségét a szervezett bűnözés elleni küzdelem, valamint a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos együttműködés fokozása iránt az Európai Konferencia által 2001. október 20-án kiadott nyilatkozat alapján;

meggyőződve arról, hogy a stabilizációs és társulási megállapodás új légkört teremt a felek közötti gazdasági kapcsolatokban, különösen a kereskedelem és a befektetések fejlesztése számára, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a gazdasági szerkezetátalakításhoz és a modernizációhoz;

szem előtt tartva Montenegró elkötelezettségét aziránt, hogy a fontosabb ágazatokban közelítse jogszabályait a Közösségéhez és hatékonyan végrehajtsa azokat;

figyelemmel arra, hogy a Közösség kész a reform végrehajtásának határozott támogatására és e törekvés érdekében valamennyi rendelkezésre álló együttműködési, valamint technikai, pénzügyi és gazdasági segítségnyújtási eszköz átfogó, indikatív, többéves alapon történő felhasználására;

megerősítve, hogy e megállapodás azon rendelkezései, amelyek az Európai Közösséget létrehozó szerződés III. részének IV. címe alá tartoznak, az Egyesült Királyságot és Írországot, mint külön szerződő feleket kötelezik és nem mint az Európai Közösség részét mindaddig, amíg az Egyesült Királyság vagy Írország (megfelelő esetben) nem értesíti Montenegrót, hogy az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez mellékelt, az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló jegyzőkönyvnek megfelelően a rendelkezések az Európai Közösség részeként kötelezik. Ugyanez vonatkozik Dániára az említett szerződésekhez mellékelt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyvnek megfelelően;

emlékeztetve a zágrábi csúcstalálkozóra, amely a stabilizációs és társulási folyamatban részt vevő országok és az Európai Unió közötti kapcsolatok továbberősítésére és fokozott regionális együttműködésre szólít fel;

emlékeztetve arra, hogy a thesszaloniki csúcstalálkozó megerősítette, hogy a stabilizációs és társulási folyamat szolgál az Európai Uniónak a nyugat-balkáni országokkal fenntartott kapcsolatai politikai kereteként, és hangsúlyozta ezen országok integrációjának lehetőségét az Európai Unióba egyéni reformfolyamataik és teljesítményük alapján;

emlékeztetve a 2006. december 19-én Bukarestben aláírt Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodásra, ami eszközül szolgálhat a régió befektetésvonzó képességének és világgazdaságba való bekapcsolódásának javításához;

azzal az óhajjal, hogy szorosabb kulturális együttműködés alakuljon ki és javuljon az információcsere,

A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPODTAK MEG:

1. cikk

1. Társulás jön létre egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Montenegrói Köztársaság között.

2. Ezen társulás célkitűzései a következők:

   – a demokrácia és a jogállamiság megszilárdítására irányuló montenegrói erőfeszítések támogatása;

   – Montenegró politikai, gazdasági és intézményi stabilitásához, valamint a régió stabilizációjához való hozzájárulás;

   – megfelelő keretrendszer biztosítása a politikai párbeszéd számára, lehetővé téve a felek közötti szoros politikai kapcsolatok fejlesztését;

   – a gazdasági és nemzetközi együttműködés fejlesztésére irányuló montenegrói erőfeszítések támogatása, beleértve jogszabályainak a Közösségéhez való közelítését is;

   – a működő piacgazdaságba történő átmenet befejezésére irányuló montenegrói erőfeszítések támogatása;

   – harmonikus gazdasági kapcsolatok előmozdítása, valamint a Közösség és Montenegró közötti szabadkereskedelmi terület fokozatos kialakítása;

   – regionális együttműködés előmozdítása az e megállapodás hatálya alá tartozó valamennyi területen.

I. CÍM
ÁLTALÁNOS ELVEK

2. cikk

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában kihirdetett, és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben, a Helsinki Záróokmányban és az Új Európáért Párizsi Chartában meghatározott demokratikus alapelveknek és az emberi jogoknak a tiszteletben tartása, a nemzetközi jog elveinek – beleértve a volt Jugoszláviával foglalkozó nemzetközi büntetőtörvényszékkel (ICTY) való teljes körű együttműködést –, a jogállamiságnak és a piacgazdaság alapelveinek a gazdasági együttműködésről szóló bonni EBEÉ konferencia okmányában megfogalmazott tiszteletben tartása képezik a felek bel- és külpolitikájának alapját és e megállapodás alapelemét.

3. cikk

A tömegpusztító fegyverek és az ezek hordozóeszközeinek terjedése elleni küzdelem a megállapodás alapelemét képezi.

4. cikk

A szerződő felek megerősítik, hogy nagy jelentőséget tulajdonítanak a nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítésének, nevezetesen az ITCY-vel való teljes körű együttműködésnek.

5. cikk

A nemzetközi és regionális béke és stabilitás, a jószomszédi kapcsolatok kiépítése, valamint az emberi jogok és a kisebbségek jogainak tiszteletben tartása központi jelentőségű az Európai Unió Tanácsának 1999. június 21-i következtetéseiben említett stabilizációs és társulási folyamat szempontjából. E megállapodás megkötése és végrehajtása az Európai Unió Tanácsának 1997. április 29-i következtetései keretébe tartozik, és Montenegró egyéni érdemein alapul.

6. cikk

Montenegró elkötelezi magát aziránt, hogy előmozdítsa az együttműködést és a jószomszédi kapcsolatokat a régió többi országával, beleértve a személyek, áruk, tőke és szolgáltatások mozgását érintő kölcsönös engedményeket, valamint a közös érdekű projektek kialakítását, különösen a határigazgatással, a szervezett bűnözés, a korrupció, a pénzmosás, az illegális migráció és kereskedelem, különösen az ember-, a kézifegyver-, és a tiltott kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatosakat. Ez az elkötelezettség alapvető tényező a felek közötti kapcsolatok és együttműködés kialakításában, így hozzájárul a regionális stabilitáshoz.

7. cikk

A felek újólag megerősítik az általuk a terrorizmus elleni küzdelemnek és az ezzel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségek teljesítésének tulajdonított jelentőséget.

8. cikk

A társulást fokozatosan, egy legfeljebb ötéves átmeneti időszak alatt kell végrehajtani.

A stabilizációs és társulási tanács (STT) rendszeresen felülvizsgálja (rendszerint évente) a megállapodás végrehajtását, valamit Montenegró jogi, közigazgatási, intézményi és gazdasági reformjainak elfogadását és végrehajtását. Erre a felülvizsgálatra a preambulum figyelembevételével és e megállapodás általános elveinek megfelelően kerül sor. A felülvizsgálat megfelelően figyelembe veszi az európai partnerségben lefektetett, ezen megállapodásra alkalmazható prioritásokat, és összhangban áll a stabilizációs és társulási folyamat során létrehozott mechanizmusokkal, nevezetesen a stabilizációs és társulási folyamat eredményeiről készített jelentéssel.

Az STT ezen felülvizsgálat alapján ajánlásokat tesz és döntéseket hozhat. Amennyiben a felülvizsgálat különös nehézségeket tár fel, továbbítani lehet ezeket a megállapodás alapján létrehozott vitarendezési mechanizmusok felé.

A teljes körű társulás fokozatosan valósul meg. Legkésőbb a megállapodás hatályba lépését követő harmadik évben az STT átfogó felülvizsgálatot készít a megállapodás alkalmazásáról. Ezen felülvizsgálat alapján az STT értékeli a Montenegró által elért haladást, és dönthet a társulás következő szakaszairól.

Az említett felülvizsgálat nem vonatkozik az áruk szabad mozgására (IV. cím), amelyre a megállapodás rendelkezései külön ütemezést határoznak meg.

9. cikk

A megállapodás teljes mértékben összeegyeztethető a vonatkozó WTO-rendelkezésekkel, különösen az 1994. évi GATT XXIV. cikkével, valamint a GATS V. cikkével, és azokkal összhangban kerül végrehajtásra.

II. CÍM
POLITIKAI PÁRBESZÉD

10. cikk

1. E megállapodás keretében továbbfejlesztik a felek közötti politikai párbeszédet. Ez a Közösség és Montenegró közötti újbóli közeledést kíséri és erősíti, továbbá hozzájárul a felek közötti, szolidaritáson alapuló szoros kapcsolatok és új együttműködési formák kialakításához.

2. A politikai párbeszéd különösen a következők támogatására irányul:

– Montenegró teljes mértékű integrációja a demokratikus nemzetek közösségébe és az Európai Unióhoz történő fokozatos, újbóli közeledés;

– a felek nemzetközi kérdésekkel – ide értve a KKBP kérdéseket is – kapcsolatos álláspontjainak fokozottabb közelítése, adott esetben információcsere révén is, és különösen azon kérdésekben, amelyek jelentős befolyást gyakorolhatnak a felekre;

– regionális együttműködés és a jószomszédi kapcsolatok fejlesztése;

– közös nézetek az európai stabilitásról és biztonságról, beleértve az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájának keretébe tartozó területeken való együttműködést.

3. A felek úgy vélik, hogy a tömegpusztító fegyverek (WMD) és hordozóeszközeik állami és nem állami szereplők körében való elterjedése jelenti az egyik legkomolyabb fenyegetést a nemzetközi stabilitás és biztonság tekintetében. Ezért a felek megállapodnak abban, hogy a leszerelésről és a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló nemzetközi szerződések és megállapodások alapján fennálló, valamint egyéb vonatkozó nemzetközi kötelezettségeik teljes mértékű teljesítése és nemzeti végrehajtása révén együttműködnek és közreműködnek a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközeik elterjedése elleni küzdelemben. A felek egyetértenek abban, hogy e rendelkezés a megállapodás lényegi eleme, és részét fogja képezni az ezen elemeket kísérő és erősítő politikai párbeszédnek.

A felek továbbá megállapodnak abban, hogy együttműködnek és közreműködnek a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközeik elterjedése elleni küzdelemben a következők révén:

– lépéseket tesznek minden egyéb vonatkozó nemzetközi eszköz aláírására, megerősítésére vagy az ahhoz történő csatlakozásra, az esettől függően;

– hatékony nemzeti exportellenőrzési rendszer létrehozása, a tömegpusztító fegyverekkel kapcsolatos áruk exportjának és tranzitjának ellenőrzése, beleértve a kettős felhasználású technológiák esetében a tömegpusztító fegyverként való végfelhasználás ellenőrzését, valamint hatékony szankciók kilátásba helyezése az exportellenőrzés megsértése esetére.

Ezzel a témával kapcsolatban regionális szintű politikai párbeszédet lehet folytatni.

11. cikk

1. A politikai párbeszédet a stabilizációs és társulási tanács keretében folytatják, amely általában felelős a felek által elé terjeszthető ügyekért.

2. A felek kérelmére a politikai párbeszéd a következő formákban is megvalósulhat:

– szükség esetén az egyrészről Montenegrót, másrészről az Európai Unió Tanácsának elnökségét, a Tanács Főtitkárát/ a KKBP főképviselőjét és a Bizottságot képviselő magas beosztású tisztviselők találkozói;

– a felek közötti diplomáciai csatornák teljes mértékű kihasználása, beleértve a harmadik országokban, az ENSZ-ben, az EBESZ-ben, az Európa Tanácsban és más nemzetközi fórumokon meglévő kapcsolatokat;

– a párbeszéd erősítéséhez, fejlesztéséhez és fokozásához hozzájáruló bármilyen más módon, beleértve a thesszaloniki cselekvési programban lefektetett módszereket is.

12. cikk

A parlamenti szintű politikai párbeszédre a 125. cikk alapján létrehozott stabilizációs és társulási parlamenti bizottság keretében kerül sor.

13. cikk

A politikai párbeszéd többoldalú keretek között, valamint regionális párbeszéd formájában a régió más országainak bevonásával, az EU–Nyugat-Balkán Fórum keretein belül is folytatható.

III. CÍM
REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS

14. cikk

Montenegró aktívan támogatja a regionális együttműködést a nemzetközi és regionális béke és stabilitás, valamint a jószomszédi kapcsolatok fejlesztése iránti elkötelezettségével összhangban. Az Európai Közösség támogatási programjai támogathatják a regionális vagy határokon átnyúló dimenzióval rendelkező projekteket a technikai segítségnyújtási programokon keresztül.

Amikor Montenegró úgy tervezi, hogy megerősíti együttműködését az alábbi 15–17. cikkekben említett országok valamelyikével, a X. címben (Intézményi, általános és záró rendelkezések) megállapított rendelkezések szerint tájékoztatja a Közösséget és a tagállamokat, és konzultál velük.

Montenegró teljes mértékben végrehajtja azokat a meglévő kétoldalú megállapodásokat, amelyeket a kereskedelem könnyítéséről és liberalizációjáról szóló, 2001. június 27-én Brüsszelben Szerbia és Montenegró által aláírt egyetértési nyilatkozat, és a 2006. december 19-én Bukarestben aláírt Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodás értelmében kötöttek.

15. cikk
Stabilizációs és társulási megállapodást aláírt más országokkal való együttműködés

E megállapodás aláírását követően Montenegró tárgyalásokat kezd azokkal az országokkal, amelyek már aláírtak stabilizációs és társulási megállapodást, abból a célból, hogy regionális

együttműködésre vonatkozó kétoldalú egyezményeket kössenek, amelyek az érintett országok közötti együttműködés fokozására irányulnak.

Ezen egyezmények fő elemei a következők lesznek:

– politikai párbeszéd;

– szabadkereskedelmi területek létrehozása a vonatkozó WTO-rendelkezésekkel összhangban;

– kölcsönös engedmények a munkavállalók mozgása, a letelepedés, a szolgáltatásnyújtás, a folyó kifizetések és a tőkemozgás tekintetében, valamint a személyek mozgásával kapcsolatos, e megállapodással azonos szintű egyéb politikák;

– más területeken való együttműködésre vonatkozó rendelkezések (függetlenül attól, hogy e megállapodás körébe tartoznak-e), különösen a jogérvényesülés, szabadság és biztonság területén.

Ezek az egyezmények rendelkezéseket tartalmaznak adott esetben a szükséges intézményi mechanizmusok létrehozására.

Ezeket az egyezményeket e megállapodás hatálybalépését követő *két éven belül* kötik meg. A Montenegró és az Európai Unió közötti kapcsolatok továbbfejlesztésének feltétele, hogy Montenegró kész legyen ilyen egyezményeket kötni.

Montenegró hasonló tárgyalásokat kezdeményez a régió többi országával, amint ezek az országok stabilizációs és társulási megállapodást írnak alá.

16. cikk
A stabilizációs és társulási folyamatban érintett többi országgal való együttműködés

Montenegró regionális együttműködést folytat a stabilizációs és társulási folyamatban érintett többi országgal az e megállapodás körébe tartozó néhány vagy valamennyi területen, és különösen azokon, amelyek közös érdeket képviselnek. Az ilyen együttműködésnek mindig összeegyeztethetőnek kell lennie e megállapodás elveivel és célkitűzéseivel.

17. cikk
A stabilizációs ás társulási folyamatban nem résztvevő, többi EU tagjelölt országgal való együttműködés

1. Montenegrónak erősítenie kell együttműködését a tagjelölt országokkal, és regionális együttműködési egyezményeket kell kötnie azokkal az e megállapodás hatálya alá tartozó együttműködési területeken. Az ilyen egyezményeknek arra kell irányulnia, hogy fokozatosan hozzáigazítsák Montenegró és az adott ország kétoldalú kapcsolatait az Európai Közösség és tagállamai, valamint az adott ország közötti kapcsolatok vonatkozó részéhez.

2. Montenegró tárgyalásokat kezd az Európai Közösséggel vámuniót létesített Törökországgal abból a célból, hogy kölcsönösen előnyös alapon

szabadkereskedelmi terület létrehozásáról szóló megállapodást kössenek a GATT XXIV. cikkének megfelelően, valamint hogy a GATS V. cikkével összhangban liberalizálják a szolgáltatások letelepedését és nyújtását egymás között az e megállapodásnak megfelelő mértékben.

Ezeket a tárgyalásokat a lehető leghamarabb meg kell kezdeni a fent említett megállapodásnak a 18. cikk (1) bekezdésében említett átmeneti időszak lejárta előtt történő megkötése érdekében.

IV. CÍM
AZ ÁRUK SZABAD MOZGÁSA

18. cikk

1. A Közösség és Montenegró e megállapodás hatálybalépésétől számított legfeljebb ötéves átmeneti időszak alatt fokozatosan kétoldalú szabadkereskedelmi területet hoz létre e megállapodás rendelkezéseinek megfelelően, valamint az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezménnyel (GATT) és a WTO rendelkezéseivel összhangban. Ennek során figyelembe veszik az alábbiakban megállapított különös követelményeket.

2. A felek közötti kereskedelemben az áruk osztályozására az áruk kombinált nómenklatúráját kell alkalmazni.

3. Ezen megállapodásra vonatkozóan a vámok és az azokkal azonos hatású díjak körébe tartozik minden olyan illeték vagy díj, amelyeket egy áru kivitelével vagy behozatalával kapcsolatosan vetnek ki, beleértve a kivitellel vagy behozatallal kapcsolatosan alkalmazott minden adótöbbletet és felárat is, de nem tartalmaz semmiféle:

   – belföldi adónak megfelelő díjat, amelyet következetesen az 1994. évi GATT III. cikke (2) bekezdésének értelmében alkalmaznak,

   – dömpingellenes vagy kiegyenlítő intézkedést,

   – a nyújtott szolgáltatás költségeivel arányos illetéket vagy díjat.

4. Minden termék esetében az alapvám, amely az e megállapodás alapján alkalmazott, egymást követő vámcsökkentések alapját képezi, a következő:

   a) az Európai Közösség Közös Vámtarifája, amelyet e megállapodás aláírásának napján *erga omnes* alkalmaznak;[5]

   b) a montenegrói alkalmazott vámtétel[6].

5. Amennyiben a megállapodás aláírását követően bármely vámcsökkentést *erga omnes* alapon alkalmaznak, különösen

---

[5] 2658/87/EGK tanácsi rendelet évenként módosított változata (HL L 256., 1987.9.7., 1. o.)

[6] Montenegrói Hivatalos Közlöny, 75/05. szám

a) a WTO-ban folytatott tarifatárgyalásokból, vagy

b) Montenegró WTO-csatlakozásából, vagy

c) Montenegró WTO-csatlakozását követő további csökkentésekből következő csökkentést,

akkor a (4) bekezdésben említett alapvám helyébe az ilyen csökkentett vámok lépnek, az ilyen csökkentések alkalmazásának napjától kezdve.

6. A Közösség és Montenegró ismertetik egymással vonatkozó alapvámjaikat és azok bármilyen változását.

I. FEJEZET
IPARI TERMÉKEK

19. cikk

Fogalommeghatározás

1. E fejezet rendelkezéseit a Közösségből vagy Montenegróból származó, a kombinált nómenklatúra 25–97. árucsoportjába tartozó termékekre kell alkalmazni, a WTO mezőgazdasági megállapodása I. melléklete I. bekezdésének ii. pontjában felsorolt termékek kivételével.

2. Az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés hatálya alá tartozó termékek felek közötti kereskedelmét a szerződés rendelkezéseivel összhangban bonyolítják.

20. cikk
Ipari termékekre vonatkozó közösségi engedmények

1. A Montenegróból származó ipari termékek Közösségbe történő behozatalára kivetett vámokat és azonos hatású díjakat e megállapodás hatálybalépésekor eltörlik.

2. A Montenegróból származó ipari termékek Közösségbe történő behozatalára kivetett mennyiségi korlátozásokat és az azonos hatású intézkedéseket e megállapodás hatálybalépésekor eltörlik.

21. cikk
Ipari termékekre vonatkozó montenegrói engedmények

1. E megállapodás hatálybalépésekor a Közösségből származó, az I. mellékletben felsoroltaktól eltérő áruk Montenegróba történő behozatalára kivetett vámokat eltörlik.

2. A Közösségből származó ipari termékek Montenegróba történő behozatalára kivetett vámokkal azonos hatású díjakat e megállapodás hatálybalépésekor eltörlik.

3. A Közösségből származó, az I. mellékletben felsorolt áruk Montenegróba történő behozatalára kivetett vámokat fokozatosan csökkentik és eltörlik az ezen mellékletben található ütemtervnek megfelelően.

4. A Közösségből származó áruk Montenegróba történő behozatalának mennyiségi korlátozásait és az azonos hatású intézkedéseket e megállapodás hatálybalépésének napján eltörlik.

22. cikk
A kivitelre vonatkozó vámok és korlátozások

1. E megállapodás hatálybalépésekor a Közösség és Montenegró eltöröl minden kiviteli vámot és azonos hatású díjat a köztük folyó kereskedelem vonatkozásában.

2. E megállapodás hatálybalépésekor a Közösség és Montenegró a közöttük folyó kereskedelemben eltöröl minden, a kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozást és azonos hatású intézkedést.

23. cikk
A vámok gyorsabb csökkentése

Montenegró kijelenti, hogy készen áll a vámoknak a 21. cikkben előírtnál gyorsabb csökkentésére a Közösséggel folytatott kereskedelemben, ha általános gazdasági helyzete és az érintett gazdasági ágazat helyzete ezt lehetővé teszi.

A stabilizációs és társulási tanács e tekintetben megvizsgálja a helyzetet és megteszi a vonatkozó ajánlásokat.

II. FEJEZET
MEZŐGAZDASÁG ÉS HALÁSZAT

24. cikk
Fogalommeghatározás

1. E fejezet rendelkezéseit a Közösségből vagy Montenegróból származó mezőgazdasági és halászati termékek kereskedelmére kell alkalmazni.

2. A „mezőgazdasági és halászati termékek” kifejezés a kombinált nómenklatúra 1–24. árucsoportjában felsorolt termékeket és a WTO mezőgazdasági megállapodása I. melléklete I. bekezdésének ii. pontjában felsorolt termékeket jelenti.

3. Ez a meghatározás magában foglalja a 3. árucsoport, az 1604 és az 1605 vámtarifaszám, valamint a 0511 91, a 2301 20 és az ex 1902 20 („halat, rákféléket, puhatestű vagy más gerinctelen víziállatot 20 tömegszázaléknál nagyobb arányban tartalmazó töltött tészta”) vámtarifa-alszám alá tartozó halakat és halászati termékeket.

25. cikk
Feldolgozott mezőgazdasági termékek

A 1. jegyzőkönyv megállapítja az ott felsorolt feldolgozott mezőgazdasági termékekre vonatkozó kereskedelmi rendelkezéseket.

26. cikk
A Montenegróból származó mezőgazdasági termékek behozatalára vonatkozó közösségi engedmények

1. E megállapodás hatálybalépésének napján a Közösség eltöröl minden mennyiségi korlátozást és azonos hatású intézkedést a Montenegróból származó mezőgazdasági termékek behozatalára.

2. E megállapodás hatálybalépésének napjától a Közösség eltörli a Montenegróból származó, a kombinált nómenklatúra 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 és 2204 vámtarifaszáma alá tartozóktól eltérő mezőgazdasági termékek behozatalára vonatkozó vámokat és azonos hatású díjakat.

   A kombinált nómenklatúra 7. és 8. árucsoportjába tartozó olyan termékek esetében, amelyhez a közös vámtarifa az értékvámok és egy specifikus vám alkalmazását írja elő, az eltörlés csak a vám értékvám részét érinti.

3. E megállapodás hatálybalépésének napjától a Közösség az Európai Közösségek közös vámtarifájában megállapítottaknak megfelelően, az értékvám 20 %-ában és a külön vámtétel 20 %-ában rögzíti a II. mellékletben meghatározott és Montenegróból származó baby beef termékek Közösségbe irányuló behozatalára alkalmazandó vámokat a vágott súlyban kifejezett 800 tonna éves vámkontingens határán belül.

27. cikk
Mezőgazdasági termékekre vonatkozó montenegrói engedmények

1. E megállapodás hatálybalépésének napján Montenegró eltöröl minden mennyiségi korlátozást és azonos hatású intézkedést a Közösségből származó mezőgazdasági termékek behozatalára.

2. E megállapodás hatálybalépésének napjától Montenegró:

   a) eltörli a IIIa. mellékletben felsorolt, a Közösségből származó bizonyos mezőgazdasági termékek behozatalára vonatkozó vámokat;

   b) fokozatosan csökkenti a IIIb. mellékletben felsorolt, a Közösségből származó bizonyos mezőgazdasági termékek behozatalára vonatkozó vámokat az egyes termékekre a mellékletben megadott ütemezés szerint;

   c) fokozatosan 50%-ra csökkenti a IIIc. mellékletben felsorolt, a Közösségből származó bizonyos mezőgazdasági termékek behozatalára vonatkozó vámokat az egyes termékekre a mellékletben megadott ütemezés szerint.

28. cikk
A borokra és szeszes italokra vonatkozó jegyzőkönyv

A 2. jegyzőkönyv megállapítja az abban említett borokra és szeszes italokra alkalmazandó rendelkezéseket.

29. cikk
Halakra és halászati termékekre vonatkozó közösségi engedmények

1. E megállapodás hatálybalépésének napján a Közösség eltöröl minden mennyiségi korlátozást és azonos hatású intézkedést a Montenegróból származó hal és halászati termékek behozatalára.

2. E megállapodás hatálybalépésétől a Közösség teljes mértékben eltörli a vámokat és azonos hatású intézkedéseket a Montenegróból származó, a IV. mellékletben felsoroltaktól eltérő halakra és halászati termékekre. A IV. mellékletben felsorolt termékekre az ott megállapított rendelkezések vonatkoznak.

30. cikk
Halakra és halászati termékekre vonatkozó montenegrói engedmények

1. E megállapodás hatálybalépésének napján Montenegró eltöröl minden mennyiségi korlátozást és azonos hatású intézkedést a Közösségből származó hal és halászati termékek behozatalára.

2. E megállapodás hatálybalépésétől Montenegró teljes mértékben eltörli a vámokat és azonos hatású intézkedéseket a Közösségből származó, az V. mellékletben felsoroltaktól eltérő halakra és halászati termékekre. Az V. mellékletben felsorolt termékekre az ott megállapított rendelkezések vonatkoznak.

31. cikk
Felülvizsgálati záradék

Figyelembe véve a felek közötti mezőgazdasági és halászati termékek kereskedelmi volumenét, azok különleges érzékenységét, a mezőgazdaságra és halászatra vonatkozó közösségi közös politika szabályait, a montenegrói halászati és agrárpolitika szabályait, a mezőgazdaság és a halászat Montenegró gazdaságában betöltött szerepét, a WTO-n belül a többoldalú kereskedelmi tárgyalások következményeit, valamint Montenegró WTO-hoz való esetleges csatlakozását, a Közösség és Montenegró a stabilizációs és társulási tanácsban legkésőbb három évvel a hatálybalépést követően termékről termékre, rendszeres és kölcsönös alapon megvizsgálja a másik fél részére történő további kedvezmények nyújtásának lehetőségeit a mezőgazdasági és halászati termékek területén a kereskedelem nagyobb fokú liberalizálásának megvalósítása céljából.

32. cikk

E megállapodás más rendelkezései, és különösen a 41. cikk ellenére, tekintettel a mezőgazdasági és halászati piacok különleges érzékenységére, ha az egyik féltől származó

termékek behozatala, amelyre a 25-30. cikkek alapján nyújtott kedvezmények vonatkoznak, súlyos zavart okoz a másik fél piacai vagy belföldi szabályozó mechanizmusai tekintetében, mindkét fél haladéktalanul konzultációt kezd a megfelelő megoldás érdekében. A megoldás megszületéséig az érintett fél meghozhatja az általa szükségesnek ítélt intézkedéseket.

33. cikk
A mezőgazdasági és halászati termékekre, valamint bortól és szeszes italoktól különböző élelmiszerekre vonatkozó földrajzi jelzés oltalma

1. Montenegrónak oltalmaznia kell a Közösségnek a 2006. március 20-i 510/2006/EK tanácsi rendeletben rögzített földrajzi jelzéseit a rendelet módosításait figyelembe véve, e cikk rendelkezéseivel összhangban. Montenegró földrajzi jelzései regisztrálhatók a Közösségben a 2006. március 20-i 510/2006/EK tanácsi rendeletben és későbbi módosításaiban rögzített feltételek mellett.

2. Montenegró megtiltja területén a Közösségben oltalom alatt álló nevek bármilyen használatát azon hasonló termékek esetében, amelyek nem felelnek meg a földrajzi jelzés specifikációjának. Ez még abban az esetben is érvényes, ha a termék valós földrajzi származási helye kerül feltüntetésre, a kérdéses földrajzi jelzést fordításban alkalmazzák, az elnevezést olyan szavakkal, mint „fajta”, „típus”, „szerű”, „utánzat”, „módszer” vagy egyéb ilyen típusú kifejezésekkel kapcsolatban használják.

3. Montenegró nem lajstromozhat olyan védjegyet, melynek használata megfelel az e cikk (2) bekezdésében leírt helyzeteknek.

4. Azon védjegyek, amelyek használata megfelel az e cikk (2) bekezdésében leírt helyzeteknek, és lajstromozásukra Montenegróban került sor vagy használat révén honosodtak meg, nem használhatók 2009. január 1. után. Ugyanakkor ez nem vonatkozik a harmadik országok állampolgárai által birtokolt, Montenegróban lajstromozott és használat által meghonosodott védjegyekre, amennyiben ezek természetüknél fogva nem tévesztik meg semmilyen módon a nyilvánosságot a termékek minősége, jellege és földrajzi származási helye tekintetében.

5. E cikk (1) bekezdésével összhangban oltalom alatt álló földrajzi jelzéseknek a montenegrói köznyelvben az ilyen termékek neveként való bármilyen használatát meg kell szüntetni legkésőbb 2009. január 1-jén.

6. Montenegró biztosítja, hogy a területéről 2009. január 1. után exportált termékek nem sértik e cikk rendelkezéseit.

7. Montenegró saját kezdeményezésként, valamint bármely érdekelt fél kérésére biztosítja az e cikk (1)–(6). bekezdésében említett védelmet.

III. FEJEZET
KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

34. cikk
Hatály

E fejezet rendelkezéseit a felek között valamennyi termék kereskedelmére alkalmazni kell, kivéve, ha ez a fejezet vagy az 1. jegyzőkönyv másként rendelkezik.

35. cikk
További engedmények

E cím rendelkezései semmiképpen nem sértik a felek valamelyike által egyoldalúan biztosított kedvezőbb intézkedések alkalmazását.

36. cikk
A fennálló helyzet fenntartása

1. E megállapodás hatálybalépésének napjától a Közösség és Montenegró közötti kereskedelemben nem vezetnek be új behozatali vagy kiviteli vámot, vagy azonos hatású díjat, és nem emelik a már alkalmazott vámokat vagy díjakat.

2. E megállapodás hatálybalépésének napjától a Közösség és Montenegró közötti kereskedelemben nem vezetnek be új, behozatalra vagy kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozást vagy azonos hatású intézkedést, és nem szigorítják a már meglévő ilyen korlátozásokat vagy intézkedéseket.

3. A 26-30. cikk alapján nyújtott kedvezmények sérelme nélkül, e cikk (1) és (2) bekezdésének rendelkezései semmilyen módon nem korlátozzák Montenegró és a Közösség halászati és agrárpolitikájának követését, és e politikák alapján bármely intézkedés meghozatalát, amennyiben ez nem érinti a II–V. melléklet és az 1. jegyzőkönyv szerinti behozatali rendszert.

37. cikk
A fiskális megkülönböztetés tilalma

1. A Közösség és Montenegró tartózkodik minden olyan, belső fiskális jellegű intézkedéstől vagy gyakorlattól, és megszüntet minden meglévő olyan gyakorlatot vagy intézkedést, amely akár közvetett, akár közvetlen megkülönböztetést jelent az egyik fél termékei és a másik fél területéről származó hasonló termékek között.

2. A felek valamelyikének területére exportált termékek nem részesülhetnek a közvetett belső adók visszatérítésében az azokra közvetve kivetett adók összegét meghaladó mértékben.

38. cikk
Fiskális vámok

A behozatali vámok eltörlésére vonatkozó rendelkezéseket a fiskális jellegű vámokra is alkalmazni kell.

39. cikk
Vámunió, szabadkereskedelmi területek, határokon átnyúló szabályozás

1. Ez a megállapodás nem zárja ki vámuniók, szabadkereskedelmi területek vagy határ menti kereskedelmi rendszerek fenntartását vagy létrehozását, kivéve, ha azok változtatnak az e megállapodásban előírt kereskedelmi rendszereken.

2. A 21. cikkben meghatározott átmeneti időszakok során ez a megállapodás nem érinti az áruk mozgását szabályozó azon különleges kedvezményes megállapodások végrehajtását, amelyeket egy vagy több tagállam és Szerbia és Montenegró között korábban megkötött határ-megállapodások állapítottak meg, vagy amelyek a III. címben meghatározott, a regionális kereskedelem elősegítésére Montenegró által megkötött kétoldalú megállapodásokból származnak.

3. A felek a stabilizációs és társulási tanácsban konzultálnak e cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott megállapodásokról, valamint – kérelem alapján – más, harmadik országokkal szembeni kereskedelempolitikájukkal kapcsolatos főbb kérdésekről. Ilyen konzultációkat kell tartani a Közösség és Montenegró e megállapodásban kinyilvánított kölcsönös érdekei figyelembevételének biztosítására különösen abban az esetben, ha a Közösséghez egy harmadik ország csatlakozik.

40. cikk
Dömping és szubvenció

1. E megállapodás egyetlen rendelkezése sem akadályozza egyik felet sem abban, hogy e cikk (2) bekezdésének és a 41. cikknek megfelelően kereskedelemi védelmi intézkedést hozzanak.

2. Ha a felek valamelyike megállapítja, hogy a másik féllel folytatott kereskedelemben dömpingre és/vagy kiegyenlítő szubvenciókra kerül sor, megfelelő intézkedéseket hozhat az ilyen gyakorlat ellen az 1994. évi GATT VI. cikkének végrehajtásáról szóló WTO-megállapodásnak, vagy a szubvenciókról és a kiegyenlítő intézkedésekről szóló WTO-megállapodásnak, valamint a vonatkozó belső jogszabályainak megfelelően.

41. cikk
Védintézkedések

1. A felek között az 1994. évi GATT XIX. cikkének és a védintézkedésekről szóló WTO-megállapodásnak a rendelkezéseit kell alkalmazni.

2. E cikk (1) bekezdésének ellenére, amennyiben az egyik fél valamely terméke olyan megnövelt mennyiségben és olyan feltételek mellett kerül behozatalra a másik fél területére, hogy az alábbiakat okozza vagy okozhatja:

   – súlyos kár az importáló fél területén a hasonló vagy azzal közvetlenül versenyző termékek belföldi ipara számára, vagy

   – a gazdaság valamely ágazatában komoly zavarok vagy olyan nehézségek, amelyek az importáló fél valamely régiója gazdasági helyzetének nagymértékű romlását idézhetik elő,

   az importáló fél megfelelő kétoldalú védintézkedéseket hozhat az e cikkben megállapított feltételek mellett és eljárásoknak megfelelően.

3. A másik féltől való behozatalra irányuló kétoldalú védintézkedések nem léphetik túl a (2) bekezdésben maghatározottak szerinti, ezen megállapodás alkalmazásából származó probléma orvoslásához szükséges mértéket. Az elfogadott védintézkedés az érintett termék esetében e megállapodás alapján nyújtott kedvezmény mértéke

növelésének vagy csökkentésnek felfüggesztéséből áll, a 18. cikk (4) bekezdésének a) és b) pontjában, valamint az (5) bekezdésében említett, ugyanazon termékre vonatkozó alapvámnak megfelelő felső határ erejéig. Az ilyen intézkedések olyan egyértelmű elemekből állnak, amelyek fokozatosan a megszüntetésükhöz vezetnek, legkésőbb a megállapított időszak végén, továbbá nem lehet ilyen intézkedéseket hozni két évet meghaladó időtartamra.

Kivételes körülmények esetén az intézkedések legfeljebb további kétéves időtartamra hosszabbíthatók meg. Nem alkalmazható kétoldalú védintézkedés az olyan termék behozatalára, amelyre előzőleg már vonatkozott ilyen intézkedés, az intézkedés lejártától számított legalább négyéves időtartamig.

4. Az e cikkben meghatározott esetekben, az itt előírt intézkedések meghozatala előtt, vagy azokban az esetekben, amelyekre e cikk (5) bekezdésének b) pontja alkalmazandó, egyrészről a Közösség, másrészről Montenegró a lehető leghamarabb a stabilizációs és társulási tanács rendelkezésére bocsát minden, a helyzet alapos vizsgálatához szükséges lényeges információt annak érdekében, hogy az az érintett felek számára elfogadható megoldást találjon.

5. A fenti bekezdések végrehajtásához a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

   a) Az e cikkben említett helyzetből származó problémákat kivizsgálás céljából azonnal a stabilizációs és társulási tanács elé terjesztik, amely bármely, az ilyen problémák megszüntetéséhez szükséges határozatot meghozhat.

      Ha a stabilizációs és társulási tanács vagy az exportáló fél nem hozott határozatot a problémák megszüntetésére vagy semmilyen más kielégítő megoldásra nem jutottak az ügynek a stabilizációs és társulási tanács elé terjesztésétől számított 30 napon belül, az importáló fél alkalmas intézkedéseket fogadhat el a probléma e cikknek megfelelő kezelésére. A védintézkedések megválasztásakor előnyben kell részesíteni azokat, amelyek a legkevésbé zavarják az e megállapodásban meghatározott rendszerek működését. Az 1994. évi GATT XIX. cikkének és a védintézkedésről szóló WTO-megállapodásnak megfelelően alkalmazott védintézkedések megtartják az e megállapodás értelmében biztosított preferenciaszintet/-küszöböt.

   b) Ahol azonnali intézkedést igénylő kivételes vagy kritikus körülmények lehetetlenné teszik az előzetes tájékoztatást vagy vizsgálatot – az esetnek megfelelően –, az érintett fél az e cikkben meghatározott helyzetekben haladéktalanul alkalmazhat a helyzet kezeléséhez szükséges ideiglenes intézkedéseket, és erről haladéktalanul tájékoztatja a másik felet.

   A védintézkedésekről haladéktalanul értesítik a stabilizációs és társulási tanácsot, amely szerv keretében ezek rendszeres konzultáció tárgyát képezik, különösen eltörlésük ütemezésének kialakítása céljából, amint a körülmények azt lehetővé teszik.

6. Amennyiben egyrészről a Közösség, másrészről Montenegró az e cikkben említett problémák előidézésére alkalmas termékek behozatalát olyan közigazgatási eljárásnak veti alá, amelynek célja a kereskedelmi forgalom tendenciájáról való gyors információszolgáltatás, erről tájékoztatja a másik felet.

42. cikk
Hiányzáradék

1. Amennyiben e cím rendelkezéseinek betartása a következők valamelyikéhez vezet:

   a) az exportáló fél számára az alapvető élelmiszerek vagy más termékek kritikus hiánya vagy ennek veszélye; vagy

   b) olyan termék harmadik országba történő újrakivitele, amelyre az exportáló fél mennyiségi kiviteli korlátozásokat, kiviteli vámokat vagy azonos hatású intézkedéseket vagy díjakat tart fenn, és ahol a fent említett helyzetek jelentős nehézségeket okoznak vagy okozhatnak az exportáló fél számára,

   az exportáló fél megfelelő intézkedéseket hozhat az e cikkben megállapított feltételek mellett és eljárásoknak megfelelően.

2. Az intézkedések megválasztásában előnyben kell részesíteni azokat, amelyek legkevésbé zavarják az e megállapodásban foglalt rendszerek működését. Az ilyen intézkedések nem alkalmazhatók olyan módon, amelyek azonos feltételek mellett önkényes vagy indokolatlan megkülönböztetést jelentenek, vagy a kereskedelem rejtett korlátozását képezik: ezeket az intézkedéseket el kell törölni, amint a körülmények már nem indokolják fenntartásukat.

3. Az e cikk (1) bekezdésében előírt intézkedések meghozatala előtt, illetve azokban az esetekben, amelyekre e cikk (4) bekezdését kell alkalmazni, a lehető leghamarabb, a Közösség vagy Montenegró a stabilizációs és társulási tanács rendelkezésére bocsát minden vonatkozó információt annak érdekében, hogy az a felek számára elfogadható megoldást találjon. A felek a stabilizációs és társulási tanácsban bármely, a nehézségek megszüntetéséhez szükséges eszközről megállapodhatnak. Ha az ügynek a stabilizációs és társulási tanács elé terjesztésétől számított 30 napon belül nem jutnak megállapodásra, az exportáló fél e cikk alapján intézkedéseket alkalmazhat az érintett termék kivitelére.

4. Ha azonnali intézkedést igénylő rendkívüli és kritikus körülmények lehetetlenné teszik az előzetes tájékoztatást vagy vizsgálatot, az esetnek megfelelően, a Közösség vagy Montenegró haladéktalanul alkalmazhat a helyzet kezeléséhez szükséges óvintézkedéseket, és erről azonnal tájékoztatja a másik felet.

5. Az e cikk alapján alkalmazott minden intézkedésről haladéktalanul értesítik a stabilizációs és társulási tanácsot, amely szerv keretében ezek rendszeres konzultációk tárgyát képezik, különösen eltörlésük ütemezésének kialakítása céljából, amint a körülmények azt lehetővé teszik.

43. cikk
Állami monopóliumok

Bármilyen kereskedelmi jellegű állami monopólium esetében Montenegró biztosítja, hogy az e megállapodás hatálybalépésekor az áruk beszerzési és értékesítési feltételei tekintetében az Európai Unió tagállamai és Montenegró állampolgárai között ne álljon fenn megkülönböztetés.

44. cikk
Származási szabályok

E megállapodás eltérő rendelkezése hiányában a 3. jegyzőkönyv állapítja meg a származási szabályokat az e megállapodásban foglalt rendelkezések alkalmazásához.

45. cikk
Engedélyezett korlátozások

E megállapodás nem zárja ki a behozatalra, a kivitelre vagy a tranzitárukra vonatkozó olyan tilalmakat vagy korlátozásokat, amelyeket a közerkölcs, a közrend vagy a közbiztonság; az emberek, állatok és növények életének és egészségének védelme; a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme, vagy a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdon védelme, illetve az aranyra és ezüstre vonatkozó szabályok indokolnak. Ezek a tilalmak és korlátozások azonban nem lehetnek az önkényes megkülönböztetés vagy a felek közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei.

46. cikk
Közigazgatási együttműködés elmulasztása

1. A felek egyetértenek abban, hogy a közigazgatási együttműködés elengedhetetlen az e cím alapján biztosított preferenciális elbánás végrehajtásához és ellenőrzéséhez, és hangsúlyozzák elkötelezettségüket a vám- és kapcsolódó ügyekben előforduló szabálytalanságok és csalások elleni küzdelem iránt.

2. Amennyiben valamelyik fél objektív információk alapján megállapítja a közigazgatási együttműködés biztosításának elmulasztását és/vagy az e cím szerinti szabálytalanságokat vagy csalást, az érintett fél e cikk szerint ideiglenesen felfüggesztheti az adott termék(ek)re vonatkozó preferenciális elbánást.

3. E cikk alkalmazásában a közigazgatási együttműködés biztosításának elmulasztása többek között a következőket jelenti:

   a) az érintett termék(ek) származó helyzetének igazolására vonatkozó kötelezettség betartásának ismételt elmulasztása;

   b) a származási igazolás utólagos ellenőrzésével kapcsolatos eredmények alkalmazásának és/vagy közlésének ismételt megtagadása vagy azzal kapcsolatos indokolatlan késés;

   c) az adott preferenciális elbánás megadásával kapcsolatos dokumentumok hitelességének vagy információk pontosságának ellenőrzésére irányuló közigazgatási együttműködési feladatok elvégzésének ismételt megtagadása vagy azzal kapcsolatos indokolatlan késés.

   E cikk alkalmazásában szabálytalanságokat vagy csalást lehet megállapítani többek között, ha a másik fél szokásos termelési és exportkapacitását meghaladó mértékben, kielégítő magyarázat nélkül gyorsan nő a termékimport, és ehhez a szabálytalanságokra és csalásra utaló objektív információk kapcsolódnak.

4. Az ideiglenes felfüggesztés alkalmazása a következő feltételek függvénye:

a) Az a fél, amelyik objektív információk alapján a közigazgatási együttműködés biztosításának elmulasztását és/vagy szabálytalanságokat vagy csalást állapít meg, haladéktalanul értesíti a stabilizációs és társulási bizottságot erről a megállapításról, valamint az objektív információkról, és a vonatkozó információk és objektív megállapítások alapján konzultációkat kezd a stabilizációs és társulási bizottság keretében a felek számára elfogadható megoldás megtalálása érdekében.

b) Amennyiben a felek a fentiek szerint konzultációkat kezdtek a stabilizációs és társulási bizottság keretében, de az értesítéstől számított 3 hónapon belül nem tudtak elfogadható megoldásban megállapodni, az érintett fél ideiglenesen felfüggesztheti az adott termék(ek)re vonatkozó preferenciális elbánást. Az ideiglenes felfüggesztésről haladéktalanul értesíteni kell a stabilizációs és társulási bizottságot.

c) Az e cikk szerinti ideiglenes felfüggesztéseket az érintett fél pénzügyi érdekeinek védelméhez szükséges mértékre kell korlátozni. Nem haladhatják meg a hat hónapos időtartamot, ami meghosszabbítható. Az ideiglenes felfüggesztésekről az elfogadásukat követően haladéktalanul értesíteni kell a stabilizációs és társulási bizottságot. Azokról időszakonként konzultálni kell a stabilizációs és társulási bizottság keretében, különösen a megszüntetésükről, amint az alkalmazásukra vonatkozó feltételek már nem adottak.

5. A stabilizációs és társulási bizottság e cikk (4) bekezdésének a) pontja szerinti értesítésével egy időben az érintett félnek a Hivatalos Lapjában értesítést kell közzétennie az importőrök számára. Az importőröknek szóló értesítésben közölni kell, hogy az érintett termékkel kapcsolatban objektív információk alapján megállapították a közigazgatási együttműködés biztosításának elmulasztását és/vagy szabálytalanságok vagy csalás elkövetését.

47. cikk

Az illetékes hatóságok által a preferenciális rendszernek a kivitelkor történő megfelelő igazgatása során elkövetett hiba esetén, és különösen a 3. jegyzőkönyv rendelkezéseinek jelen megállapodásra történő alkalmazásában, amennyiben ennek a hibának a behozatali vámokat illető következményei vannak, az e következményeket elszenvedő szerződő fél kérheti a stabilizációs és társulási tanácsot, hogy vizsgálja meg a helyzet megoldásához szükséges megfelelő intézkedések elfogadásának lehetőségeit.

48. cikk

E megállapodás alkalmazása nem érinti a közösségi jog rendelkezéseinek a Kanári-szigetekre történő alkalmazását.

V. CÍM
A MUNKAVÁLLALÓK MOZGÁSA, LETELEPEDÉS, SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS, TŐKEMOZGÁS

I. FEJEZET
A MUNKAVÁLLALÓK MOZGÁSA

49. cikk

1. Az egyes tagállamokban alkalmazandó feltételekre és módozatokra is figyelemmel:

   – a tagállamok területén törvényesen foglalkoztatott montenegrói állampolgárságú munkavállalók tekintetében alkalmazott elbánásnak mentesnek kell lennie az állampolgárságon alapuló minden megkülönböztetéstől a munkafeltételek, a javadalmazás vagy elbocsátás tekintetében az adott tagállam által saját állampolgáraival szemben alkalmazott elbánáshoz viszonyítva;

   – egy adott tagállam területén törvényesen alkalmazott munkavállaló – az idénymunkások és az 50. cikk értelmében kétoldalú megállapodás alapján érkező munkavállalók kivételével, hacsak az ilyen megállapodások másként nem írják elő – legálisan ott tartózkodó házastársa vagy gyermekei a munkavállaló foglalkoztatásának engedélyezett időtartama alatt hozzáférhetnek érintett tagállam munkaerőpiacához.

2. Montenegró az ott alkalmazandó feltételekre és módozatokra is figyelemmel, az (1) bekezdésben említett elbánást biztosítja a területén törvényesen foglalkoztatott azon munkavállalók számára, akik valamely tagállam állampolgárai, valamint a legálisan ott tartózkodó házastársuk és gyermekeik számára.

50. cikk

1. Tekintettel a tagállamok munkaerő-piaci helyzetére, valamint a jogszabályaikra és a tagállamokban a munkavállalók mozgása terén érvényes szabályok betartására is figyelemmel:

   – a tagállamok által a montenegrói munkavállalók számára kétoldalú megállapodások értelmében biztosított, meglévő foglalkoztatási lehetőségeket fenn kell tartani és lehetőség szerint bővíteni kell azokat;

   – a többi tagállam megvizsgálja hasonló megállapodások megkötésének lehetőségét.

2. Három év elteltével, a stabilizációs és társulási tanács megvizsgálja más fejlesztések, többek között a szakképzésben való részvétel lehetőségének biztosítását a

tagállamokban érvényes szabályoknak és eljárásoknak megfelelően és tekintettel a tagállamok és a Közösség munkaerő-piaci helyzetére.

51. cikk

1. Szabályokat kell megállapítani a tagállamok területén törvényesen foglalkoztatott montenegrói állampolgárságú munkavállalók, valamint a legálisan ott tartózkodó családtagjaik vonatkozásában a társadalombiztosítási rendszerek összehangolásához. E célból a stabilizációs és társulási tanács határozata, amely nem sértheti a kétoldalú megállapodásokból eredő jogokat vagy kötelezettségeket, amennyiben azok kedvezőbb elbánást írnak elő, a következő rendelkezéseket lépteti érvénybe:

   – az ilyen munkavállalók által a különböző tagállamokban letöltött összes biztosítási, foglalkoztatási vagy tartózkodási időszakot össze kell adni az öregségi, a rokkantsági és a halálozási nyugdíj és járadék szempontjából, valamint az ilyen munkavállalók és családtagjaik egészségügyi ellátásának céljából;

   – az öregség, a haláleset, üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés után, illetve az ezekből eredő rokkantság miatt járó nyugdíjak vagy járulékok, a különleges, nem járulékalapú ellátás kivételével, szabadon átutalhatók a folyósító tagállam vagy tagállamok jogszabályai értelmében alkalmazott árfolyamon;

   – az érintett munkavállalók családi támogatást kapnak a fent meghatározott családtagjaik után;

2. Montenegró az (1) bekezdés második és harmadik francia bekezdésében említettel megegyező elbánást biztosítja a területén törvényesen foglalkoztatott azon munkavállalók számára, akik valamely tagállam állampolgárai, valamint a legálisan ott tartózkodó családtagjaik számára.

II. FEJEZET
LETELEPEDÉS

52. cikk

Fogalommeghatározás

E megállapodás alkalmazásában:

a) „közösségi vállalat”, illetve „montenegrói vállalat”: értelemszerűen egy tagállam, illetve Montenegró jogszabályainak megfelelően alapított vállalat, amelynek alapító okirat szerinti székhelye vagy központi ügyvezetése vagy gazdasági tevékenységének székhelye a Közösség, illetve Montenegró területén található. Ha azonban egy tagállam vagy Montenegró jogszabályainak megfelelően letelepedett vállalatnak csak az alapító okirat szerinti székhelye található a Közösségben vagy Montenegróban, a vállalatot közösségi, illetve montenegrói vállalatnak tekintik, ha annak működése tényleges és folytonos kapcsolatban van valamely tagállam, illetve Montenegró gazdaságával;

b) vállalat „leányvállalata”: olyan vállalat, amelynek tényleges irányítását az első vállalat végzi;

c) vállalat „fióktelepe”: olyan jogi személyiséggel nem rendelkező üzletviteli hely, amely állandó jellegű (például az anyavállalat kiterjesztéseként), ügyvezetéssel bír, és megfelelő a tárgyi felszereltsége ahhoz, hogy a harmadik felekkel üzleti tárgyalásokba bocsátkozhasson úgy, hogy a harmadik félnek – aki mindazonáltal tudja, hogy szükség esetén jogi kapcsolatba kerül a külföldi székhelyű anyavállalattal – nem kell közvetlenül az anyavállalathoz fordulnia, hanem a kiterjesztést képező üzletviteli helyen üzletet köthet;

d) „letelepedés”:

i. az állampolgárok tekintetében gazdasági tevékenység önálló vállalkozóként történő megkezdésére és olyan vállalkozások, különösen társaságok alapítására vonatkozó jog, amelyeket ténylegesen ellenőriznek. Az állampolgárok által folytatott önálló vállalkozói tevékenység és üzleti vállalkozás létrehozása nem terjedhet ki a másik fél munkaerőpiacán történő foglalkoztatásra való törekvésre, illetve nem jár a másik fél munkaerőpiacán való részvételhez való joggal. E fejezet rendelkezései nem vonatkoznak azokra, akik nem kizárólagosan önálló vállalkozók;

ii. a közösségi vagy montenegrói vállalatok tekintetében az arra vonatkozó jog, hogy leányvállalatok vagy fióktelepek létrehozása révén gazdasági tevékenységeket kezdjenek Montenegróban, illetve a Közösségben;

e) „működés”: gazdasági tevékenységek folytatása;

f) „gazdasági tevékenységek”: ipari, kereskedelmi és szakmai jellegű, valamint kézműipari tevékenységek;

g) „közösségi állampolgár” és „montenegrói állampolgár”: olyan természetes személy, aki valamelyik tagállam, illetve Montenegró állampolgára;

h) a nemzetközi tengeri közlekedés tekintetében, beleértve a tengeri útszakaszt tartalmazó intermodális műveleteket, a tagállamok, illetve Montenegró a Közösségen, illetve Montenegrón kívül letelepedett állampolgárai, és a Közösségen, illetve Montenegrón kívül leletelepedett és egy tagállam vagy Montenegró állampolgárai által irányított szállítmányozó vállalatok, szintén részesülnek e fejezet és a III. fejezet rendelkezéseinek előnyeiből, amennyiben a hajóik abban a tagállamban, illetve Montenegróban vannak lajstromozva, saját jogszabályaiknak megfelelően;

i) „pénzügyi szolgáltatások”: a VI. mellékletben meghatározott tevékenységek. A stabilizációs és társulási tanács kiterjesztheti vagy módosíthatja a melléklet hatókörét.

53. cikk

1. Montenegró elősegíti, hogy közösségi vállalkozások és állampolgárok tevékenységet kezdjenek a területén. E célból e megállapodás hatálybalépésekor Montenegró nem biztosít:

   i. a közösségi társaságok Montenegró területén történő letelepedése tekintetében kedvezőtlenebb elbánást a saját társaságai, illetve bármely más harmadik ország társaságai számára biztosítottnál – amelyik a kedvezőbb;

   ii. a Montenegró területén letelepedett közösségi társaságok leányvállalatai és fióktelepei működésének tekintetében kedvezőtlenebb elbánást a saját társaságai vagy fióktelepei, illetve bármely más harmadik ország társaságainak leányvállalata vagy fióktelepe számára biztosítottnál – amelyik a kedvezőbb.

2. E megállapodás hatálybalépésétől a Közösség és tagállamai:

   i. a montenegrói társaságok letelepedése tekintetében a tagállamok által a saját társaságaik, illetve bármely más harmadik ország társaságai számára biztosítottnál – amelyik a kedvezőbb – nem biztosítanak kedvezőtlenebb elbánást;

   ii. a területükön letelepedett montenegrói társaságok leányvállalatai és fióktelepei működésének tekintetében a tagállamok által a saját társaságaik vagy fióktelepeik, illetve bármely más harmadik ország társaságainak leányvállalata vagy fióktelepe számára biztosítottnál – amelyik a kedvezőbb – nem biztosítanak kedvezőtlenebb elbánást.

3. A felek nem fogadnak el olyan új rendelkezést vagy intézkedést, amely megkülönböztetéshez vezet bármely fél vállalatának területükön való letelepedése vagy a letelepedést követő működése tekintetében a saját társaságaikhoz viszonyítva.

4. E megállapodás hatálybalépését követő négy év elteltével a stabilizációs és társulási tanács meghatározza annak módját, hogy a fenti rendelkezéseket kiterjesszék a közösség és Montenegró állampolgárainak letelepedésére, hogy egyéni vállalkozóként kezdjenek gazdasági tevékenységet.

5. E cikk rendelkezéseinek ellenére:

   a) e megállapodás hatálybalépésétől a közösségi társaságok leányvállalatainak és fióktelepeinek jogában áll, hogy ingatlant használjanak és béreljenek Montenegróban;

   b) a közösségi társaságok leányvállalatainak és fióktelepeinek az is jogában áll a megállapodás hatályba lépésétől kezdve, hogy a montenegrói társaságokhoz hasonlóan ingatlantulajdon-jogot szerezzenek és élvezzenek, valamint a közjavak/általános érdekű javak tekintetében ugyanolyan jogokat élvezzenek, mint a montenegrói társaságok, amennyiben ezek a jogok szükségesek azon gazdasági tevékenységek elvégzéséhez, amelyek miatt letelepedtek.

54. cikk

1. Az 56. cikk rendelkezéseire is figyelemmel, a VI. mellékletben meghatározott pénzügyi szolgáltatások kivételével, a felek szabályozhatják a társaságok és állampolgárok területükön való letelepedését és működését, amennyiben ezek a szabályozások a saját társaságaikhoz és állampolgáraikhoz képest nem jelentenek megkülönböztetést a másik fél társaságaival és állampolgáraival szemben.

2. A pénzügyi szolgáltatások tekintetében e megállapodás bármely más rendelkezésétől függetlenül, a szerződő feleket nem akadályozzák abban, hogy prudenciális megfontolásokból intézkedéseket hozzanak, beleértve a befektetők, betétesek, biztosítottak vagy olyan személyek védelmére, akiknek egy pénzügyi szolgáltató letéteményesi kötelezettséggel tartozik, illetve a pénzügyi rendszer integritásának és stabilitásának biztosítására. Az ilyen intézkedések nem használhatók fel a szerződő fél e megállapodás szerinti kötelezettségeinek megkerülésére.

3. E megállapodásban semmi nem értelmezendő úgy, hogy egy szerződő féltől megkívánja az egyéni ügyfelek ügyeivel és számláival kapcsolatos információk, illetve a közigazgatási intézmények birtokában lévő más bizalmas vagy tulajdonosi információk nyilvánosságra hozatalát.

55. cikk

1. Az európai közös légtér (ECAA) létrehozásáról szóló többoldalú megállapodás bármely rendelkezésének sérelme nélkül, e fejezet rendelkezései nem alkalmazhatók légi közlekedési szolgáltatásokra, a belvízi közlekedési szolgáltatásokra és a tengeri kabotázsszolgáltatásokra.

2. A stabilizációs és társulási tanács javaslatokat tehet az (1) bekezdés alá tartozó területekkel kapcsolatos letelepedés és működés fejlesztésére vonatkozóan.

56. cikk

1. Az 53. és 54. cikk rendelkezései nem zárják ki, hogy a felek bizonyos szabályokat alkalmazzanak a másik fél területükön be nem jegyzett társaságainak fióktelepei letelepedésére és működésére vonatkozóan, amelyeket az ilyen fióktelepek és a területükön bejegyzett társaságok fióktelepei közötti jogi vagy technikai különbségek indokolnak, illetve prudenciális okokból, pénzügyi szolgáltatások tekintetében.

2. Az elbánás tekintetében alkalmazott különbség nem haladhatja meg az ilyen jogi vagy technikai különbségek miatt, illetve a pénzügyi szolgáltatások tekintetében prudenciális okokból szükséges mértéket.

57. cikk

Annak érdekében, hogy a közösségi állampolgárok és a montenegrói állampolgárok könnyebben kezdhessenek és folytathassanak szabályozott szakmai tevékenységet Montenegróban, illetve a Közösségben, a stabilizációs és társulási tanács megvizsgálja, milyen lépések szükségesek a képesítések kölcsönös elismeréséhez. E célból megteheti a szükséges intézkedéseket.

58. cikk

1. Montenegró területén letelepedett közösségi társaság, illetve a Közösségben letelepedett montenegrói társaság jogosult arra, hogy a letelepedés szerinti befogadó területén hatályban lévő jogszabályoknak megfelelően, Montenegró vagy a Közösség területén alkalmazzon, illetve leányvállalatai vagy fióktelepei által foglalkoztasson olyan a munkavállalókat, akik a Közösség tagállamainak vagy Montenegrónak az állampolgárai, feltéve, hogy ezek a munkavállalók a (2) bekezdésben meghatározott kulcsfontosságú személyzethez tartoznak, és a társaságok, leányvállalatok vagy fióktelepek kizárólagos alkalmazásában állnak. Az ilyen munkavállalók tartózkodási és munkavállalási engedélyei csak az ilyen jellegű foglalkoztatás időtartamára vonatkoznak.

2. A fent említett társaságok – a továbbiakban: szervezetek – kulcsfontosságú személyzete „társaságon belül áthelyezettnek" tekintendő, a következő kategóriák közül a c) pont meghatározása szerint, feltéve, hogy a szervezet jogi személy és az érintett személyeket foglalkoztatta, vagy azok annak partnerei voltak (a többségi részvényesek kivételével) legalább az ilyen mozgást közvetlenül megelőző egy év során:

   a) egy szervezetnél magasabb beosztásban dolgozó személyek, akik főleg a létesítmény vezetőségét irányítják, elsősorban az üzlet igazgatósága vagy részvényesei, vagy velük egyenrangú személyek általános felügyelete vagy irányítása alatt állnak, beleértve a következőket:

   – a létesítmény osztályát vagy részlegét irányító személyek;

   – a felügyeleti, szakmai vagy irányító alkalmazottak munkáját felügyelő vagy ellenőrző személyek;

   – a felvételre vagy elbocsátásra, illetve a felvétel vagy elbocsátás ajánlására vagy egyéb személyügyi műveletekre személyes illetékességgel rendelkező személyek;

   b) egy szervezetnél dolgozó személyek, akik olyan különleges ismeretekkel rendelkeznek, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a létesítmény működéséhez, kutatási berendezéseihez, technikáihoz vagy irányításához. Az ilyen ismeretek értékelése tükrözhet – a létesítménysajátos ismeretektől eltekintve – egy meghatározott technikai tudást igénylő munka- vagy üzleti területen szerzett magas szintű képesítést, beleértve egy akkreditált szakmai tagságot;

   c) egy „társaságon belül áthelyezett" személy a meghatározás szerint az egyik szerződő fél területén található szervezetnél dolgozó természetes személy, akit a gazdasági tevékenység folytatása keretében ideiglenesen áthelyeznek a másik szerződő fél területére; az érintett szervezet gazdasági tevékenységének fő helye az egyik szerződő fél területén kell hogy legyen, és az áthelyezésnek ugyanazon szervezet egy létesítményéhez (fióktelep, leányvállalat) kell történnie, amely a másik szerződő fél területén ténylegesen hasonló gazdasági tevékenységeket folytat.

3. A montenegrói, illetve közösségi állampolgároknak a Közösség vagy Montenegró területére történő belépése, illetve ottani ideiglenes tartózkodása engedélyezett, amennyiben a társaság ezen képviselői a fenti (2) bekezdés a) pontjában meghatározott magas beosztású személyek a társaságon belül, akik egy montenegrói társaság közösségi leányvállalatának vagy fióktelepének, illetve egy közösségi társaság montenegrói leányvállalatának vagy fióktelepének valamely tagállamban, illetve a Montenegrói Köztársaságban történő létrehozásáért felelős, amennyiben:

– ezek a képviselők nem közvetlen értékesítéssel vagy szolgáltatásnyújtással foglalkoznak, és nem vesznek fel fizetést a letelepedés szerinti befogadó területén található forrásból, és;

– a társaság gazdasági tevékenységének székhelye a Közösségen, illetve Montenegrón kívül található, és az adott tagállamban vagy Montenegróban nincs másik képviselője, irodája, fióktelepe vagy leányvállalata.

III. FEJEZET
SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS

59. cikk

1. A Közösség és Montenegró a következő rendelkezéseknek megfelelően vállalják, hogy megteszik a megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy fokozatosan lehetővé tegyék a szolgáltatásnyújtást a szolgáltatás célszemélyének országától eltérő szerződő fél területén letelepedett közösségi és montenegrói társaságok vagy állampolgárok számára.

2. Az (1) bekezdésben említett liberalizációs folyamattal összhangban a felek engedélyezik a szolgáltatást nyújtó természetes személyek, illetve a szolgáltató által az 58. cikkben meghatározott kulcsfontosságú személyzet tagjaként alkalmazottak ideiglenes mozgását, beleértve azokat a természetes személyeket, akik közösségi vagy montenegrói társaságot vagy állampolgárt képviselnek, és akik a szolgáltatás értékesítésére irányuló tárgyalás vagy az érintett szolgáltató számára történő szolgáltatások értékesítésére vonatkozó megállapodások megkötése céljából szándékozik ideiglenesen beutazni, amennyiben ezek a képviselők nem vesznek részt a nagyközönség felé történő közvetlen értékesítésben, illetve saját maguk nem foglalkoznak szolgáltatásnyújtással.

3. Négy év elteltével a stabilizációs és társulási tanács meghozza az (1) bekezdés rendelkezéseinek fokozatos megvalósításához szükséges intézkedéseket. Figyelembe veszik a felek által a jogszabályaik közelítése terén megtett előrehaladást.

60. cikk

1. A felek nem tehetnek olyan intézkedéseket vagy rendelkezéseket, amelyek a szolgáltatás célszemélyének országától eltérő szerződő fél területén letelepedett közösségi és montenegrói állampolgárok vagy társaságok általi szolgáltatásnyújtás

feltételeit a megállapodás hatálybalépésének napját megelőző napon fennálló helyzethez képest jelentős mértékben korlátozóbbá teszik.

2. Amennyiben valamelyik fél úgy véli, hogy a másik fél által a megállapodás hatálybalépése óta bevezetett intézkedések olyan helyzet kialakulásához vezetnek, amely a megállapodás hatálybalépésének napját megelőző napon fennálló helyzethez képest jelentős mértékben korlátozóbb, az első fél arra kérheti a másik felet, hogy kezdjenek konzultációt.

61. cikk

A Közösség és Montenegró közötti közlekedési szolgáltatások nyújtása tekintetében a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

1. A szárazföldi szállítás tekintetében a 4. jegyzőkönyv megállapítja a felek közötti kapcsolatra alkalmazandó szabályokat elsősorban annak érdekében, hogy biztosítsák a zavartalan közúti átmenő forgalmat Montenegrón és a Közösség egészén keresztül, a megkülönböztetés-mentesség elvének hatékony alkalmazását, valamint a montenegrói és a közösségi közlekedési jogszabályok fokozatos összehangolását.

2. A nemzetközi tengeri közlekedés tekintetében a felek vállalják, hogy hatékonyan alkalmazzák a nemzetközi tengeri piacokhoz és kereskedelemhez történő korlátlan, kereskedelmi alapú hozzáférés elvét, és betartják a nemzetközi és európai kötelezettségeket a biztonsági és környezetvédelmi előírások terén.

   A felek megerősítik elkötelezettségüket a szabad versenykörnyezet mellett, a nemzetközi tengeri közlekedés elengedhetetlen jellemzőjeként.

3. A (2) bekezdés alapelveinek alkalmazása során a felek:

   a) a harmadik országokkal jövőben kötendő kétoldalú megállapodásokba nem foglalnak bele rakománymegosztási záradékot;

   b) e megállapodás hatálybalépésekor eltörölnek minden olyan egyoldalú intézkedést, közigazgatási, technikai és egyéb akadályt, amely korlátozó vagy megkülönböztető hatást gyakorolhat a szabad szolgáltatásnyújtásra a nemzetközi tengeri szállításban.

   c) a szerződő felek, többek között, a saját hajóinál nem kevésbé kedvező elbánásban részesíti a másik fél állampolgárai vagy társaságai által működtetett hajókat, a nemzetközi kereskedelem számára nyitva álló kikötőkhöz való hozzáférés, az infrastruktúra használata és a kikötők kiegészítő tengeri szolgáltatásai tekintetében csakúgy, mint a kapcsolódó díjak és költségek, vámkönnyítések, valamint a be- és kirakodáshoz szükséges kikötőhelyek és berendezések kiosztása tekintetében.

4. A felek közötti szállítás kölcsönös kereskedelmi szükségleteikhez igazodó, összehangolt fejlesztésének és fokozatos liberalizációjának biztosítása céljából a légi közlekedés terén való kölcsönös piaci hozzáférés feltételei az európai közös légtér (ECAA) létrehozásáról szóló többoldalú megállapodás tárgyát képezik.

5. A (4) bekezdésben említett megállapodás megkötését megelőzően a felek nem tesznek olyan intézkedéseket vagy rendelkezéseket, amelyek a megállapodás hatálybalépésének napját megelőző napon fennálló helyzethez képest korlátozóbbak vagy diszkriminatívabbak.

6. Montenegró a Közösség mindenkori légi-, tengeri, belvízi és szárazföldi közlekedési jogszabályaihoz igazítja jogszabályait, beleértve a közigazgatási, technikai és egyéb szabályokat, amennyiben a liberalizációs célokra, valamint a felek piacaihoz való kölcsönös hozzáférésre szolgál, és megkönnyíti a személyek és az áruk mozgását.

7. E fejezet célkitűzéseinek elérésében megtett közös előrehaladással összhangban a stabilizációs és társulási tanács megvizsgálja a légi, szárazföldi és belvízi közlekedési szolgáltatások fejlesztéséhez szükséges feltételek kialakításának módjait.

IV. FEJEZET
FOLYÓ KIFIZETÉSEK ÉS TŐKEMOZGÁS

62. cikk

A felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy a Nemzetközi (IMF) alapszabálya VIII. cikkének rendelkezéseivel összhangban szabadon átváltható valutában engedélyeznek bármilyen kifizetést és átutalást a Közösség és Montenegró közötti fizetési mérleg folyószámlán.

63. cikk

1. A tőkeforgalom mérlegén és a folyó műveletek fizetési mérlegén történő tranzakciók tekintetében e megállapodás hatálybalépésétől kezdve a fogadó ország jogszabályainak megfelelően alapított vállalatokba történő közvetlen beruházásokkal kapcsolatos tőke szabad mozgását, valamint az V. cím II. fejezete rendelkezéseinek megfelelő beruházásokat, továbbá e beruházások és az ezekből származó bármilyen bevétel megszüntetését vagy visszahonosítását biztosítani kell.

2. A tőkeforgalom mérlegén és a folyó műveletek fizetési mérlegén történő tranzakciók tekintetében a felek e megállapodás hatálybalépésétől kezdve biztosítják az olyan kereskedelmi tranzakciókkal vagy szolgáltatásnyújtással kapcsolatos hitelekre vonatkozó szabad tőkemozgást, amelyben a felek valamelyikében állandó lakóhellyel rendelkező személy vesz részt, valamint az egy évnél hosszabb lejáratú pénzügyi kölcsönökre és hitelekre.

3. Montenegró a megállapodás hatályba lépésétől kezdve nemzeti elbánást nyújt azon uniós állampolgároknak, akik ingatlant szereznek Montenegró területén.

4. E megállapodás hatálybalépését követően a Közösség és Montenegró biztosítja a közvetett értékpapír-befektetésekkel és az egy évnél rövidebb lejáratú pénzügyi kölcsönökkel és hitelekkel kapcsolatos szabad tőkemozgást.

5. Az (1) bekezdés sérelme nélkül, a felek nem vezetnek be új korlátozásokat a közösségi és montenegrói lakosok közötti tőkemozgásra és folyó kifizetésekre, a már meglévő rendelkezéseket pedig nem szigorítják.

6. A 62. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, ahol kivételes körülmények esetén a Közösség és Montenegró közötti tőkemozgás komoly nehézségeket okoz vagy okozhat a valutaárfolyam-politika vagy a monetáris politika működésében a Közösségben vagy Montenegróban, a Közösség, illetve Montenegró védintézkedéseket hozhat a Közösség és Montenegró közötti tőkemozgások tekintetében hat hónapot meg nem haladó időtartamra, amennyiben az ilyen intézkedésekre feltétlenül szükség van.

7. A fenti rendelkezésekben semmi nem értelmezhető úgy, mint amely korlátozza a felek gazdasági szereplőinek arra vonatkozó jogát, hogy az e megállapodás szerződő feleit érintő jelenlegi két- vagy többoldalú megállapodásokban biztosíthatónál kedvezményesebb elbánásban részesüljenek.

8. A felek konzultációkat folytatnak azzal a céllal, hogy az e megállapodás célkitűzéseinek elősegítése érdekében megkönnyítsék a Közösség és Montenegró közötti tőkemozgást.

64. cikk

1. Az e megállapodás hatálybalépését követő első évben a Közösség és Montenegró olyan intézkedéseket hoznak, amelyek lehetővé teszik a tőke szabad mozgására vonatkozó közösségi szabályok további fokozatos alkalmazásához szükséges feltételek kialakítását.

2. Az e megállapodás hatálybalépését követő második év végére a stabilizációs és társulási tanács meghatározza a tőke szabad mozgására vonatkozó közösségi szabályok teljes körű alkalmazásának módozatait Montenegróban.

V. FEJEZET
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

65. cikk

1. E cím rendelkezéseit a közrend, a közbiztonság vagy a közegészség alapján indokolt korlátozásokra is figyelemmel kell alkalmazni.

2. A rendelkezések nem alkalmazandók olyan tevékenységekre, amelyek bármely szerződő fél területén a közhatalom – még ha csak esetenkénti – gyakorlásához kapcsolódnak.

66. cikk

E cím alkalmazásában a megállapodásban semmi nem akadályozhatja a feleket a beutazásra és az ott-tartózkodásra, a munkavállalásra és a munkafeltételekre, valamint a természetes személyek letelepedésére és a szolgáltatásnyújtásra vonatkozó jogszabályaik és rendeleteik alkalmazásában, különösen amennyiben a tartózkodási engedély megadásáról, megújításáról

vagy megtagadásáról van szó, feltéve, hogy ezek alkalmazása nem olyan módon történik, ami által azok hatálytalanítanák vagy hátrányosan befolyásolnák bármelyik fél számára a megállapodás különös rendelkezéseinek feltételei szerint járó előnyöket. Ez az előírás nem érinti a 65. cikk alkalmazását.

67. cikk

A montenegrói társaságok vagy állampolgárok és közösségi társaságok vagy állampolgárok közös irányításában és kizárólagos tulajdonában lévő társaságokra szintén vonatkoznak e cím rendelkezései.

68. cikk

1. A legnagyobb kedvezményes elbánás az e cím rendelkezéseinek megfelelően nem vonatkozik a felek által a kettős adózás elkerülésére kötött megállapodások alapján biztosított vagy a jövőben biztosítani kívánt adókedvezményekre vagy más adórendszerekre.

2. E cím egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy a feleket megakadályozza bármely olyan intézkedés elfogadásában vagy hatálybaléptetésében, amelynek célja a kettős adózás elkerülésére irányuló megállapodások rendelkezései és más adórendszerek vagy belföldi fiskális jogszabályok szerinti adók megkerülésének vagy kijátszásának megakadályozása.

3. E cím egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy a tagállamokat vagy Montenegrót megakadályozza abban, hogy fiskális jogszabályaik vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazásában különbséget tegyenek a – különösen a tartózkodási helyük tekintetében – nem azonos helyzetben lévő adózók között.

69. cikk

1. A felek törekednek arra, hogy lehetőség szerint elkerüljék a korlátozó intézkedések fizetési mérleg célokra történő bevezetését, a behozatalra vonatkozó intézkedéseket is beleértve. Az ilyen intézkedést elfogadó fél, amint lehetséges, közli a másik féllel ezek eltörlésének ütemezését.

2. Ha egy vagy több tagállamnak, illetve Montenegrónak a fizetési mérleg tekintetében súlyos nehézségei támadnak, vagy ilyen helyzet fenyegeti, a Közösség, illetve Montenegró a WTO-megállapodás alapján kialakított feltételekkel összhangban korlátozó intézkedéseket fogadhat el, a behozatalra vonatkozó intézkedéseket is beleértve, amely intézkedések korlátozott időtartamra szólnak, és nem léphetik túl a fizetésimérleg-helyzet orvoslásához feltétlenül szükséges mértéket. A Közösség és Montenegró haladéktalanul tájékoztatja a másik felet.

3. A korlátozó intézkedések nem alkalmazhatók a beruházásokra, különösen a befektetett vagy újra befektetett összegek, valamint bármely, ezekből származó bevétel hazatelepítésére vonatkozó átutalásokkal kapcsolatban.

70. cikk

E cím rendelkezéseit fokozatosan kiigazítják, különösen a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános megállapodás (GATS) V. cikkéből eredő követelmények figyelembevételével.

71. cikk

E megállapodás rendelkezései nem érintik olyan intézkedések bármelyik fél általi alkalmazását, amelyek a harmadik országoknak az adott fél piacára való bejutására vonatkozó intézkedések e megállapodás rendelkezései segítségével történő kijátszásának megakadályozásához szükségesek.

VI. CÍM
JOGSZABÁLYOK KÖZELÍTÉSE, JOGÉRVÉNYESÍTÉS ÉS VERSENYSZABÁLYOK

72. cikk

1. A felek elismerik Montenegró meglévő jogszabályainak a Közösség jogszabályaihoz való közelítésének, valamint hatékony végrehajtásának jelentőségét. Montenegró törekszik annak biztosítására, hogy meglévő és jövőbeni jogszabályait fokozatosan összeegyeztethetővé tegye a közösségi vívmányokkal. Montenegró biztosítja, hogy meglévő és jövőbeni jogszabályait megfelelően végrehajtja és érvényesíti.

2. Ez a jogszabály-közelítés a megállapodás aláírásának napján kezdődik és a megállapodás 8. cikkében meghatározott átmeneti időszak végére fokozatosan kiterjed a közösségi vívmányok e megállapodásban említett valamennyi elemére.

3. A jogszabály-közelítés az első időszakban a belső piaccal kapcsolatos közösségi vívmányok alapvető elemeire fog koncentrálni, beleértve a pénzügyi ágazatra vonatkozó jogszabályokat, a szabadság, biztonság és jog érvényesülésével, valamint a kereskedelemmel kapcsolatos területeket. A későbbiekben Montenegró a közösségi vívmányok fennmaradó részére összpontosít.

   A jogszabály-közelítést az Európai Közösségek Bizottsága és Montenegró által elfogadandó program alapján hajtják végre.

4. Montenegró az Európai Közösségek Bizottságával egyetértésben meghatározza a jogszabály-közelítés végrehajtásának ellenőrzési módozatait, valamint a megteendő jogérvényesítési intézkedéseket is.

73. cikk
Verseny és egyéb gazdasági rendelkezések

1. A következők összeegyeztethetetlenek e megállapodás megfelelő érvényesülésével, amennyiben érinthetik a Közösség és Montenegró közötti kereskedelmet:

   i. minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulása által meghozott döntés, illetve vállalkozások közötti összehangolt magatartás, amelynek célja vagy hatása a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása;

   ii. erőfölénnyel való visszaélés egy vagy több vállalkozás részéről a Közösség vagy Montenegró területének egészén vagy egy jelentős részén;

   iii. bármely állami támogatás, amely torzítja vagy torzíthatja a versenyt azáltal, hogy előnyben részesít egyes vállalkozásokat vagy egyes termékeket.

2. Bármely, e cikkel ellentétes gyakorlatot a Közösségben alkalmazandó versenyszabályok, és elsősorban az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81., 82., 86. és 87. cikkéből és a közösségi intézmények által elfogadott értelmező eszközökből fakadó kritériumok alapján kell elbírálni.

3. A felek biztosítják, hogy a különleges jogokkal bíró magán- és állami vállalkozások tekintetében a működés szempontjából független szervet ruházzanak fel az e cikk (1) bekezdésének i. és ii. pontjának teljes körű alkalmazásához szükséges hatáskörrel.

4. E megállapodás hatálybalépésének napjától számított egy éven belül Montenegró a működés szempontjából független hatóságot hoz létre, amelyet az e cikk (1) bekezdésének iii. pontjának teljes körű alkalmazásához szükséges hatáskörrel ruház fel. A hatóság többek között hatáskörrel rendelkezik az állami támogatási programok és egyedi támogatások e cikk (2) bekezdésével összhangban történő engedélyezésére, valamint a jogtalanul nyújtott állami támogatások visszakövetelésének elrendelésére.

5. Egyrészről a Közösség, másrészről Montenegró biztosítja az átláthatóságot az állami támogatás területén, többek között azáltal, hogy a többi félnek az állami támogatásokra vonatkozó közösségi felmérés módszertanát és benyújtását követve rendszeres éves jelentést, vagy azzal egyenértékű dokumentumot küld. Az egyik fél kérésére a másik fél tájékoztatást ad az állami támogatás egyedi eseteiről.

6. Montenegró átfogó nyilvántartást készít a (4) bekezdésben említett hatóság létrehozását megelőzően elindított támogatási programokról, és az ilyen programokat e megállapodás hatálybalépésétől számított legfeljebb 4 éven belül összehangolja az e cikk (2) bekezdésében említett kritériumokkal.

7. a) Az (1) bekezdésének iii. pontjában foglalt rendelkezések alkalmazása céljából a felek elismerik, hogy e megállapodás hatálybalépését követő első 5 évben a Montenegró által nyújtott állami támogatásokat azon tény figyelembevételével értékelik, hogy Montenegrót az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott közösségi területekkel azonos területnek kell tekinteni.

b) E megállapodás hatálybalépésétől számított 4 éven belül Montenegró az Európai Közösségek Bizottságának benyújtja a NUTS II. szinten harmonizált, egy főre eső GDP-adatokat. Ezt követően a (4) bekezdésben említett hatóság és az Európai Közösségek Bizottsága közösen értékeli a montenegrói régiók támogathatóságát, valamint a maximális támogatásintenzitást annak érdekében, hogy a vonatkozó közösségi iránymutatások alapján elkészítsék a regionális támogatási térképet.

8. Az 5. jegyzőkönyv fekteti le az acélipar állami támogatására vonatkozó szabályokat, adott esetben. Ez a jegyzőkönyv fekteti le azokat a szabályokat, amelyeket az acélipar számára nyújtott szerkezetátalakítási támogatás odaítélése esetén kell alkalmazni. Hangsúlyozza az ilyen jellegű támogatások kivételes jellegét és azt a tényt, hogy a támogatás időben korlátozott, és megvalósíthatósági programok keretében kapacitáscsökkentéshez kapcsolódik.

9. A IV. cím II. fejezetében említett termékek tekintetében:

- az (1) bekezdés iii. pontja nem alkalmazandó;

- bármely, az (1) bekezdés i. pontjával ellentétes gyakorlatot az Európai Közösséget létrehozó szerződés 36. és 37. cikke alapján a Közösség által megállapított kritériumoknak és az ennek alapján elfogadott különleges közösségi eszközöknek megfelelően kell értékelni.

10. Ha valamelyik fél úgy ítéli meg, hogy egy bizonyos gyakorlat összeegyeztethetetlen ezen cikk (1) bekezdésének feltételeivel, megfelelő intézkedéseket hozhat a stabilizációs és társulási tanácson belüli konzultációt követően, vagy az ilyen konzultációra való előterjesztést követő 30 munkanap elteltével. E cikk rendelkezései semmiképpen nem sértik vagy érintik a Közösség vagy Montenegró arra vonatkozó jogait, hogy kiegyenlítő intézkedéseket tegyenek az 1994. évi GATT vonatkozó cikkeinek, a szubvenciókról és kiegyenlítő intézkedésekről szóló WTO-megállapodásnak, valamint a vonatkozó belső jogszabályoknak megfelelően.

74. cikk
Közvállalkozások

E megállapodás hatálybalépését követő harmadik év végére a közvállalkozások és olyan vállalkozások esetében, amelyek részére különleges és kizárólagos jogokat biztosítottak, Montenegró az Európai Közösséget létrehozó szerződésben meghatározott elveket alkalmazza, különös tekintettel a 86. cikkre.

A közvállalkozások különleges jogai az átmeneti időszak során nem foglalják magukban mennyiségi korlátozások vagy azokkal azonos hatású intézkedések kivetésének lehetőségét a Közösségből Montenegróba irányuló behozatalok tekintetében.

75. cikk
Szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonjogok

1. A felek e cikk és a VII. melléklet rendelkezései szerint megerősítik, hogy fontosságot tulajdonítanak a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonjogok megfelelő és hatékony védelmének és érvényesítésének.

2. A megállapodás hatálybalépésétől kezdve a felek nem biztosítanak kevésbé előnyös elbánást egymás vállalatai és állampolgárai számára a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdon elismerésének tekintetében, mint bármely harmadik ország számára kétoldalú megállapodásaik alapján.

3. Montenegró meghoz minden szükséges intézkedést, hogy legkésőbb e megállapodás hatálybalépésétől számított öt éven belül a Közösségben meglévőhöz hasonló szinten biztosítsa a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonjogok oltalmát, beleértve az ilyen jogok érvényesítésének hatékony eszközeit is.

4. Montenegró vállalja, hogy a fent említett időszakon belül csatlakozik a VII. mellékletben említett, a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonról szóló többoldalú egyezményekhez. A stabilizációs és társulási tanács határozhat úgy, hogy bizonyos, e területtel kapcsolatos többoldalú egyezményekhez való csatlakozásra kötelezi Montenegrót.

5. Ha a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdon kapcsán a kereskedelem feltételeit érintő probléma merül fel, ezt bármelyik fél kérésére sürgősen a stabilizációs és társulási tanács elé kell terjeszteni a felek kölcsönös megelégedésére szolgáló megoldás érdekében.

76. cikk
Közbeszerzés

1. A Közösség és Montenegró kívánatos célkitűzésnek tartja a közbeszerzési szerződések megkülönböztetéstől mentes és kölcsönös odaítélését, különösen a WTO szabályainak figyelembe vételével.

2. A montenegrói társaságok számára – függetlenül attól, hogy rendelkeznek-e telephellyel a Közösségben – a megállapodás hatálybalépésétől a közösségi beszerzési szabályok alapján, a közösségi társaságok számára biztosítottnál nem kevésbé kedvező elbánás szerint biztosítanak hozzáférést a közösségi szerződés-odaítélési eljárásokhoz.

   A fenti rendelkezések a közüzemi szektorra is vonatkoznak, amint a montenegrói kormány elfogadja a közösségi szabályokat ezen a területen bevezető jogszabályokat. A Közösség rendszeres időközönként megvizsgálja, hogy Montenegró valóban bevezette-e ezeket a jogszabályokat.

3. A V. cím II. fejezetének rendelkezései alapján Montenegróban letelepedett közösségi társaságok a megállapodás hatálybalépésekor a montenegrói társaságok számára biztosítottnál nem kevésbé kedvező elbánás szerint férnek hozzá a montenegrói szerződés-odaítélési eljárásokhoz.

4. A Montenegróban nem letelepedett közösségi társaságok számára a megállapodás hatálybalépésétől a montenegrói társaságok számára biztosítottnál nem kevésbé kedvező elbánás szerint biztosítanak hozzáférést a montenegrói szerződés-odaítélési eljárásokhoz.

5. A stabilizációs és társulási tanács rendszeres időközönként megvizsgálja annak lehetőségét, hogy Montenegró valamennyi közösségi társaság számára hozzáférést biztosítson a montenegrói szerződés-odaítélési eljárásokhoz. Montenegró évente jelentést készít a stabilizációs és társulási tanács számára azokról az intézkedésekről, amelyeket az átláthatóság növelése és a közbeszerzések terén hozott döntések hatékony jogi felülvizsgálatának biztosítása érdekében hozott.

6. A letelepedés, működés, a Közösség és Montenegró közötti szolgáltatásnyújtás, valamint a közbeszerzési szerződések teljesítésével kapcsolatos foglalkoztatás és munkaerőmozgás tekintetében is a 49–64. cikk rendelkezéseit kell alkalmazni.

77. cikk
Szabványosítás, mérésügy, akkreditáció és megfelelőségértékelés

1. Montenegró megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy fokozatosan összhangot érjen el a közösségi műszaki előírások és az európai szabványosítás, mérésügy, akkreditáció és megfelelőségértékelési eljárások terén.

2. Ennek érdekében a felek törekednek arra, hogy:

   – elősegítsék a közösségi műszaki előírások használatát és az európai szabványok és megfelelőségértékelési eljárások alkalmazását,

   – segítséget nyújtsanak a minőségi infrastruktúra kialakításának előmozdításához: szabványosítás, mérésügy, akkreditáció és megfelelőségértékelés,

   – támogassák a szabványokkal, megfelelőségértékeléssel, mérésüggyel és hasonló feladatokkal foglalkozó szervezetek (pl. CEN, CENELEC, ETSI, EA, WELMEC, EUROMET stb.) munkájában való montenegrói részvételt.

   – Adott esetben előmozdítsák a megfelelőségi értékelésről és az ipari termékek elfogadásáról szóló megállapodás megkötését, amint Montenegró jogszabályi keretei megfelelően igazodnak a Közösségéhez, és rendelkezésre áll a megfelelő szakértelem.

78. cikk
Fogyasztóvédelem

A felek együttműködnek annak érdekében, hogy a montenegrói fogyasztóvédelmi előírásokat összehangolják a közösségiekkel. Hatékony fogyasztóvédelemre van szükség annak érdekében, hogy biztosítva legyen a piacgazdaság megfelelő működése, és ez a védelem a piacfelügyelet és az e területtel kapcsolatos jogérvényesítés biztosítására irányuló közigazgatási infrastruktúra kiépítésétől függ.

E célból és közös érdekeik figyelembevételével a felek elősegítik és biztosítják a következőket:

– aktív fogyasztóvédelmi politikát a közösségi jogszabályoknak megfelelően, beleértve az elérhető információmennyiség növelését és független szervezetek létrehozását;

– a montenegrói fogyasztóvédelmi jogszabályok összehangolását a hatályos közösségi jogszabályokkal;

– a fogyasztók hatékony jogi védelmét a fogyasztási cikkek minőségének javítása és a megfelelő biztonsági előírások fenntartása érdekében,

– a szabályok illetékes hatóság általi ellenőrzését és viták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítását;

– információcserét a veszélyes termékek tekintetében.

79. cikk
Munkafeltételek és esélyegyenlőség

Montenegró fokozatosan összehangolja jogszabályait a közösségi jogszabályokkal a munkafeltételek, különösen a munkahelyi biztonság és egészségvédelem, valamint az esélyegyenlőség terén.

VII. CÍM
Jogérvényesülés, szabadság és biztonság

80. cikk
Az intézmények és a jogállamiság megerősítése

A jogérvényesülés, szabadság és biztonság területén való együttműködés során a felek különös jelentőséget tulajdonítanak a jogállamiság megszilárdításának, általában a különböző szintű közigazgatási intézmények, valamint a jogérvényesítés és különösen az igazságszolgáltatás megerősítésének. Az együttműködés főleg az igazságszolgáltatás függetlenségének megerősítésére, valamint hatékonyságának javítására, a rendőrség és más bűnüldözési szervek működésének javítására, megfelelő képzés biztosítására, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányul.

81. cikk
Személyes adatok védelme

Montenegró e megállapodás hatálybalépésekor összehangolja a személyes adatok védelméről szóló jogszabályait a közösségi joggal és a magánélet tiszteletben tartásáról szóló, más európai és nemzetközi jogszabályokkal. Montenegró egy vagy több, megfelelő pénzügyi forrásokkal és humán erőforrásokkal rendelkező, független felügyeleti szervet hoz létre a személyes adatok védelméről szóló nemzeti jogszabályok végrehajtásának hatékony ellenőrzése és biztosítása érdekében. A felek együttműködnek e cél elérése érdekében.

82. cikk
Vízum, határigazgatás, menedékjog és migráció

A felek együttműködnek a vízumok, határellenőrzés, menedékjog és migráció terén, valamint a meglévő más kezdeményezések figyelembevételével és – adott esetben – teljes mértékű felhasználásával kialakítják az együttműködés kereteit, regionális szinten is.

A fenti témákban való együttműködés a felek közötti kölcsönös konzultációkon és együttműködésen alapul, és annak magában kell foglalnia a következőkre vonatkozó technikai és közigazgatási segítségnyújtást:

– a jogszabályokkal és gyakorlatokkal kapcsolatos információcsere;

– jogszabály-szövegezés;

– az intézmények hatékonyságának javítása;

– a személyzet képzése;

– úti okmányok biztonsága és a hamis okmányok felderítése;

– határigazgatás;

Az együttműködés különösen a következőkre helyezi a hangsúlyt:

– a menedékjog terén a nemzetközi jogszabályok végrehajtása az 1951. évi genfi egyezmény és az 1967. évi New York-i jegyzőkönyv előírásainak teljesítése érdekében, ezáltal annak biztosítása, hogy a visszaküldés tilalmának elvét, valamint a menedékkérők és menekültek egyéb jogait tiszteletben tartják;

– a legális migráció terén a befogadási szabályok és a befogadott személy jogai és státusa. A migrációval kapcsolatban a felek megállapodnak abban, hogy más országok területükön legálisan tartózkodó állampolgárai számára méltányos elbánást biztosítanak, valamint olyan integrációs politikát támogatnak, amely arra törekszik, hogy az állampolgáraikéhoz hasonló jogokat és kötelezettségeket biztosítson számukra.

83. cikk
Az illegális bevándorlás megakadályozása és ellenőrzése; visszafogadás

A felek együttműködnek az illegális bevándorlás megakadályozása és ellenőrzése érdekében. Ezért Montenegró és a tagállamok megállapodnak abban, hogy visszafogadják a másik fél területén illegálisan tartózkodó bármely állampolgárukat, valamint a felek megállapodnak egy visszafogadási egyezmény [megkötésében és] teljes mértékű végrehajtásában, amely magában foglalja a más országok állampolgárainak és hontalan személyeknek a visszafogadását is.

A tagállamok és Montenegró egyaránt ellátják állampolgáraikat a megfelelő személyazonossági okmányokkal, és e célból minden adminisztratív segítséget biztosítanak számukra.

Az állampolgárok, harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek visszafogadására vonatkozó egyedi eljárásokat az Európai Közösség és Montenegró közötti, az engedély nélkül tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodás keretében fektetik le.

Montenegró beleegyezik, hogy visszafogadási megállapodásokat köt a stabilizációs és társulási folyamatban részt vevő országokkal, és vállalja, hogy megteszi az e cikkben említett valamennyi visszafogadási megállapodás rugalmas és gyors végrehajtásához szükséges intézkedéseket.

A stabilizációs és társulási tanács más közös intézkedéseket is tesz az illegális bevándorlás, beleértve az emberkereskedelmet és az illegális migrációs hálózatokat, megakadályozása és ellenőrzése érdekében.

84. cikk
Pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása

1. A felek együttműködnek annak megakadályozása érdekében, hogy pénzügyi rendszereiket általában bűncselekményből és különösen kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekből származó bevételek tisztára mosására, valamint a terrorizmus finanszírozására használják.

2. Ezen a területen az együttműködés magában foglalhatja a közigazgatási és technikai segítségnyújtást, a rendeletek végrehajtásának fejlesztése és a megfelelő szabályok és mechanizmusok hatékony működése céljából, amelyek a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre vonatkoznak, és egyenértékűek a Közösség és egyéb nemzetközi fórumok, különösen a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) által elfogadottakkal.

85. cikk
Együttműködés a tiltott kábítószerek terén

1. A felek, saját illetékességi területükön belül együttműködnek a kábítószerek kérdésének kiegyensúlyozott és integrált megközelítésének biztosítása érdekében. A kábítószerrel kapcsolatos szakpolitikák és tevékenységek célja az illegális kábítószerek elleni küzdelem struktúráinak megerősítése, a kínálat, a kereskedelem és a tiltott kábítószerek iránti kereslet csökkentése, a kábítószerrel való visszaélés egészségügyi és szociális következményeivel való szembenézés, valamint az előanyagok hatékonyabb ellenőrzése.

2. A felek megállapodnak az e célkitűzések eléréséhez szükséges együttműködési módszerekről. Az intézkedéseknek az EU kábítószerekre vonatkozó stratégiája mentén közösen elfogadott alapelvekre kell épülniük.

86. cikk
A szervezett bűnözéssel és más illegális tevékenységekkel kapcsolatos megelőzés és küzdelem

A felek együttműködnek a szervezett vagy nem szervezett bűncselekményekkel és illegális tevékenységekkel kapcsolatos küzdelemben és megelőzésben, például:

– embercsempészet és -kereskedelem;

– illegális gazdasági tevékenységek, és különösen pénzhamisítás és a készpénz-helyettesítő fizetőeszközök hamisítása, olyan termékekkel kapcsolatos illegális tranzakciók, mint például ipari hulladék, radioaktív anyagok, valamint illegális, hamisított vagy kalóz termékekkel kapcsolatos tranzakciók;

– korrupció a magán- és az állami szektorban, különösen az átláthatatlan közigazgatási gyakorlatokhoz kapcsolódóak;

– adócsalás;

– személyazonosító adatokkal való visszaélés;

– a kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal való tiltott kereskedelem;

– tiltott fegyverkereskedelem;

– okmányhamisítás;

– csempészet és tiltott kereskedelem, beleértve az autókét is;

– számítógépes bűnözés.

A valutahamisítás tekintetében Montenegrónak együtt kell működnie az Európai Közösséggel a bankjegyek és érmék hamisítása elleni küzdelem érdekében, valamint vissza kell szorítania és büntetnie kell minden bankjegy- vagy érmehamisítást, amennyiben a területén ilyenre sor kerül. A megelőzés szintjén Montenegrónak törekednie kell azon intézkedések végrehajtására, amelyek megfelelnek a kapcsolódó közösségi szabályozásban foglaltaknak, és csatlakoznia kell minden olyan nemzetközi megállapodáshoz, amely ezen jogterülettel kapcsolatos. Montenegró részesülhet a valutahamisítás elleni védelmet szolgáló csere, segítségnyújtás és képzés közösségi támogatásából.

Ösztönzik a regionális együttműködést és a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos elfogadott nemzetközi előírások betartását.

87. cikk
A terrorizmus elleni küzdelem

A felek megállapodnak, hogy azon nemzetközi egyezményekkel, amelyeknek részesei, valamint saját vonatkozó jogszabályaikkal és rendeleteikkel összhangban együttműködnek a terrorcselekmények és azok finanszírozásának megakadályozása és leküzdése érdekében:

– az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1373. határozata (2001), illetve egyéb vonatkozó ENSZ-határozatok, nemzetközi egyezmények és jogi okmányok teljes körű végrehajtásának keretében;

– a terrorista csoportokról és a támogató hálózataikról folytatott információcserével, a nemzetközi és nemzeti törvényekkel összhangban;

– a terrorizmus elleni küzdelemben alkalmazott eszközökről és módszerekről folytatott eszmecserével, ideértve a műszaki területeket és a képzést, valamint a terrorizmus megelőzésével kapcsolatos tapasztalatcserével.

VIII. CÍM
Együttműködési politikák

88. cikk

1. A Közösség és Montenegró szoros kapcsolatokat alakít ki Montenegró fejlődési és növekedési potenciáljához való hozzájárulás céljából. Az ilyen együttműködés mindkét fél előnyére erősíti a lehető legszélesebb alapokon nyugvó, meglévő gazdasági kapcsolatokat.

2. A politikákat és az egyéb intézkedéseket úgy tervezik meg, hogy azok Montenegró fenntartható gazdasági növekedését és társadalmi fejlődését idézzék elő. E politikáknak a kezdetektől magukba kell foglalniuk a környezeti megfontolásokat és igazodniuk kell a harmonikus társadalmi fejlődéshez.

3. Az együttműködési politikákat beépítik a regionális együttműködésbe. Külön figyelmet fordítanak azokra az intézkedésekre, amelyek előmozdítják Montenegró és a szomszédos országok, többek között a tagállamok közötti együttműködést, ilyen módon hozzájárulnak a regionális stabilitáshoz. A stabilizációs és társulási tanács prioritásokat állapít meg az alábbiakban bemutatott együttműködési politikák között vagy azokon belül, az európai partnerséggel összhangban.

89. cikk
Gazdaság- és kereskedelempolitika

A Közösség és Montenegró elősegítik a gazdasági reformfolyamatot azáltal, hogy együttműködnek gazdaságaik alapelemeinek jobb megértése, valamint a gazdaságpolitika piacgazdaságokban történő kialakítása és végrehajtása érdekében.

E célok érdekében a Közösség és Montenegró együttműködik a következő területeken:

– makrogazdasági teljesítményekkel és kilátásokkal, valamint fejlesztési stratégiákkal kapcsolatos információcsere,

– a közös érdeklődésre számot tartó gazdasági kérdések közös elemzése, beleértve a gazdaságpolitika alakítását és a végrehajtáshoz szükséges eszközöket,

– szélesebb körű együttműködés a szakismeretek beáramlásának felgyorsítása és az új technológiákhoz való hozzáférés érdekében.

Montenegró törekszik a működő piacgazdaság kialakítására, valamint politikáinak az Európai Gazdasági és Monetáris Unió stabilitásorientált politikáihoz való fokozatos közelítésére. A montenegrói hatóságok kérésére a Közösség segítséget nyújthat Montenegró ilyen irányú erőfeszítéseinek támogatására.

Az együttműködés az üzleti szféra törvényességének megerősítésére is törekszik stabil és megkülönböztetéstől mentes, kereskedelmi vonatkozású jogi keret kialakítása révén.

Az e területen való együttműködés magában foglalja a gazdasági és monetáris unió alapelveivel és működésével kapcsolatos információk cseréjét.

90. cikk
Statisztikai együttműködés

A felek közötti együttműködés elsősorban a statisztikával kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeire helyezi a hangsúlyt, beleértve a gazdasági, kereskedelmi, monetáris és pénzügyi területeket is. Különösen törekszik hatékony és fenntartható statisztikai rendszerek kidolgozására, amelyek képesek a montenegrói átalakulási és reformfolyamat megtervezéséhez és nyomon követéséhez szükséges összehasonlítható, megbízható, tárgyilagos és pontos adatokat biztosítani. Ezenkívül alkalmassá kell tennie a Montenegrói Statisztikai Hivatalt arra, hogy jobban ki tudja elégíteni hazai ügyfeleinek igényeit (mind a közigazgatásban, mind a magánszektorban). A statisztikai rendszernek tiszteletben kell tartania az ENSZ által kibocsátott statisztikai alapelveket, az Európai Statisztikai Gyakorlati Szabályzatot, és a statisztikára vonatkozó európai jog rendelkezéseit, valamint a közösségi vívmányok irányába kell fejlődnie. A feleknek különösen együtt kell működniük az egyedi adatok bizalmas jellegének biztosítása, az európai statisztikai rendszer számára gyűjtött és átadott adatok fokozatos növelése, valamint a különböző módszerekről való információcsere, a szaktudás átadása és képzések biztosítása érdekében.

91. cikk
Banki, biztosítási és egyéb pénzügyi szolgáltatások

A Montenegró és a Közösség közötti együttműködés a banki, biztosítási és pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeire helyezi a hangsúlyt. A felek azzal a céllal működnek együtt, hogy megfelelő keretet hozzanak létre és fejlesszenek ki a montenegrói banki, biztosítási és pénzügyi szolgáltatási ágazat ösztönzésére, amely a tisztességes verseny gyakorlatán alapul és biztosítja a szükséges egyenlő feltételeket.

92. cikk
Belső ellenőrzés és külső ellenőrzési együttműködés

A felek közötti együttműködés elsősorban a nyilvános belső pénzügyi ellenőrzéssel (PIFC) és a külső ellenőrzéssel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeire helyezi a hangsúlyt. A felek különösen annak érdekében működnek együtt, hogy – megfelelő rendelet kidolgozása és elfogadása által – átlátható, hatékony és gazdaságos nyilvános belső pénzügyi ellenőrzést (beleértve a pénzügyi igazgatást és ellenőrzést, és a funkcionálisan független belső ellenőrzést), valamint független külső ellenőrzési rendszereket dolgozzanak ki Montenegróban, a nemzetközileg elfogadott szabványokkal és módszerekkel, valamint az EU legjobb gyakorlatával összhangban. Az együttműködés a montenegrói legfőbb számvevőszék kapacitásainak kiépítésére is koncentrál. A fenti követelményekből következő koordinációs és harmonizációs feladatoknak való megfelelés érdekében az együttműködésnek összpontosítania kell a pénzügyi igazgatás és ellenőrzés, valamint a belső ellenőrzés központi harmonizációs egységeinek létrehozására és erősítésére is.

93. cikk
Beruházásfejlesztés és -védelem

A felek, saját illetékességi területükön belül, együttműködnek a beruházásfejlesztés és -védelem terén azzal a céllal, hogy kedvező légkört teremtsenek mind a belföldi, mind a külföldi magánberuházások számára, ami rendkívül lényeges a montenegrói gazdaság és ipar újjáélesztése szempontjából. Montenegró számára az együttműködés különös célja a beruházásokat ösztönző és védő jogi keretek fejlesztése.

94. cikk
Ipari együttműködés

Az együttműködésnek elő kell segítenie Montenegró iparának és egyes szektorainak modernizációját és szerkezeti átalakítását. Mindez vonatkozik a gazdasági szereplők közötti ipari együttműködésére is amelynek célja, hogy a környezet védelmének biztosítása mellett erősödjön a magánszektor.

Az ipari együttműködési kezdeményezések tükrözik a felek által meghatározott prioritásokat. Figyelembe veszik az iparfejlesztés regionális szempontjait, adott esetben támogatva a transznacionális társaságokat. A kezdeményezéseknek különösen arra kell irányulniuk, hogy megfelelő keretet hozzanak létre a vállalkozások számára az irányítás és a know-how fejlesztéséhez, valamint a piacok, a piaci átláthatóság és a vállalkozói környezet támogatásához. Különös figyelmet kell fordítani hatékony exportösztönző programok kialakítására Montenegróban.

Az együttműködés kellően figyelembe veszi az iparpolitikával kapcsolatos közösségi vívmányokat.

95. cikk
Kis- és középvállalkozások

A felek közti együttműködésnek a magánszektor kis- és középvállalkozásainak (a továbbiakban: KKV-k) fejlesztésére és erősítésére, valamint a növekedési potenciállal rendelkező területeken új vállalkozások alapítására, és a Közösség és Montenegró KKV-i közötti együttműködés elősegítésére kell irányulnia.

Az együttműködés figyelembe veszi a KKVk-ra vonatkozó közösségi vívmányok kiemelt területeit, valamint a Kisvállalkozások Európai Chartájában lefektetett tíz iránymutatást.

96. cikk
Turizmus

A felek közötti együttműködés a turizmus terén főleg a turizmussal kapcsolatos információk (nemzetközi hálózatokon, adatbankokon stb. keresztül történő) áramlásának erősítésére irányul; valamint bátorítja az idegenforgalmi ágazatba történő beruházásokat ösztönző infrastruktúra fejlesztését, és Montenegró részvételét a fontos európai idegenforgalmi szervezetekben. Az együttműködés arra is törekszik, hogy megvizsgálja közös tevékenységek lehetőségét, és erősítse az együttműködést az idegenforgalmi vállalkozások, szakértők, kormányok, és azok idegenforgalommal kapcsolatos ügynökségei között, valamint elősegítse

a know-how (képzés, cserék, szemináriumok segítségével történő) átadását. Az együttműködés kellően figyelembe veszi az ágazattal kapcsolatos közösségi vívmányokat.

Az együttműködés beépíthető a regionális együttműködésbe.

97. cikk
Mezőgazdaság és az agráripari ágazat

A felek közötti együttműködést a mezőgazdasággal kapcsolatos közösségi vívmányok minden kiemelt területén, valamint az állat- és növényegészségügy területén is fejlesztik. Az együttműködés különösen törekszik a mezőgazdaság és az agráripari ágazat modernizálására és szerkezeti átalakítására, különösen a közösségi egészségügyi követelmények elérésére, a vízgazdálkodás és a vidékfejlesztés javítására, valamint a montenegrói erdészeti ágazat fejlesztésére, és a montenegrói jogszabályok és gyakorlat közösségi szabályokhoz és szabványokhoz való fokozatos közelítésének támogatására.

98. cikk
Halászat

A felek megvizsgálják a közös érdekű, kölcsönösen előnyös területek meghatározásának lehetőségét a halászati ágazatban. Az együttműködés kellően figyelembe veszi a halászattal kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeit, beleértve a Nemzetközi és Regionális Halászati Szervezetnek a halállománnyal való gazdálkodásra és megőrzésre vonatkozó szabályaival kapcsolatos nemzetközi kötelezettségek betartását.

99. cikk
Vámok

A felek azzal a céllal alakítanak ki együttműködést ezen a területen, hogy biztosítsák a kereskedelem terén elfogadandó rendelkezések betartását, valamint megvalósítsák a montenegrói vámrendszereknek a közösségihez való közelítését, ezáltal előkészítve a stabilizációs és társulási megállapodás alapján tervezett liberalizációs intézkedéseket és a montenegrói vámjogszabályoknak a közösségi vívmányokhoz való fokozatos közelítését.

Az együttműködés kellően figyelembe veszi a vámügyekkel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeit.

A 6. jegyzőkönyv megállapítja a felek közötti, vámügyekben történő kölcsönös közigazgatási segítségnyújtás szabályait.

100. cikk
Adózás

A felek együttműködést alakítanak ki az adózás területén, beleértve a montenegrói adórendszer további reformjára és az adóigazgatási eljárás átalakítására irányuló intézkedéseket azzal a céllal, hogy biztosítsák a hatékony adóbeszedést és az adócsalás elleni fellépést.

Az együttműködés kellően figyelembe veszi az adózással és a káros adóverseny elleni küzdelemmel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeit. A hátrányos adóverseny eltörlését a vállalkozások adózására vonatkozó magatartási kódex elvei alapján kell végrehajtani, amelyet a Tanács 1997. december 1-jén fogadott el.

Az együttműködés az átláthatóság fokozására és a korrupció elleni harcra is irányul, és magában foglalja és az Európai Unió tagállamaival való információcserét annak érdekében, hogy elősegítse az adócsalást, adókijátszást vagy adóelkerülést megelőző intézkedések végrehajtását. Az OECD jövedelem- és tőkeadóztatási modell egyezményének legfrissebb módosításaival összhangban, valamint az adóügyekkel kapcsolatos információcseréről szóló OECD modell egyezmény alapján Montenegrónak a tagállamokkal megkötendő kétoldalú megállapodások hálózatát kell kialakítania, olyan mértékben, amennyire az ezt kérő tagállam egyetért ezekkel.

101. cikk
Társadalmi együttműködés

A foglalkoztatást illetően a felek közti együttműködés különösen összpontosít a munkahelykereső és karrier-tanácsadó szolgáltatások javítására, hátteret szolgáló intézkedéseket meghozatalára és a helyi fejlesztéseket elősegítésére az ipar és a munkaerőpiac szerkezeti átalakításának támogatása érdekében. Az együttműködés tanulmányokra, szakértők és információk kihelyezésére és képzésekre irányuló intézkedéseket is tartalmaz.

A felek azzal a céllal működnek együtt, hogy elősegítsék a montenegrói foglakoztatási politika reformját a gazdasági reform és integráció erősítése keretében. Az együttműködés arra is irányul, hogy támogassák a montenegrói társadalombiztosítási rendszer új gazdasági és szociális követelmények szerinti átalakítását, és magában foglalja a nők és férfiak, a fogyatékos személyek, és a kisebbségi csoportokhoz tartozók munkafeltételeivel és egyenjogúságával kapcsolatos montenegrói jogszabályok kiigazítását, valamint a munkavállalók biztonságának és egészségvédelmének javítását, referenciának tekintve a Közösségben biztosított védelem szintjét. Montenegró biztosítja az ILO alapvető egyezményeinek betartását és azok hatékony végrehajtását.

Az együttműködés kellően figyelembe veszi az ezzel a területtel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeit.

102. cikk
Oktatás és képzés

A felek együttműködnek azzal a céllal, hogy emeljék az általános oktatás, szakoktatás és –képzés, valamint a montenegrói ifjúságvédelmi politika és a fiatalok munkavállalásának színvonalát, beleértve a nem formális oktatást is. A felsőoktatási rendszeren belül kiemelt fontosságú a Bolognai Nyilatkozat célkitűzéseinek elérése a kormányközi bolognai folyamatban.

A felek együttműködnek annak biztosítása érdekében is, hogy Montenegróban az oktatás és képzés minden szintjére való bejutás mentes legyen a nemi, faji, etnikai, származási vagy vallási hovatartozás szerinti hátrányos megkülönböztetéstől.

A vonatkozó közösségi programok és eszközök hozzájárulnak az oktatási és képzési struktúrák és tevékenységek színvonalának emeléséhez Montenegróban.

Az együttműködés kellően figyelembe veszi az ezzel a területtel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeit.

103. cikk
Kulturális együttműködés

A felek vállalják, hogy elősegítik a kulturális együttműködést. Az együttműködés többek között az egyének, közösségek és népek közötti kölcsönös megértés és elismerés erősítését szolgálja. A felek vállalják, hogy együttműködnek a kulturális sokszínűség támogatásában, különösképpen a kulturális kifejezési módok sokszínűségnek védelméről és elősegítéséről szóló UNESCO-egyezmény keretén belül.

104. cikk
Audiovizuális együttműködés

A felek együttműködnek az európai audio-vizuális ipar fejlesztésében és ösztönzik a koprodukciót a mozi és televíziózás területén.

Az együttműködés többek között újságírók és más média-szakemberek képzésére irányuló programokat és lehetőségeket jelent, valamint technikai segítséget a média, a nyilvánosság és a magánszféra számára, ezáltal erősítve azok függetlenségét, szakmaiságát és az európai médiával való kapcsolatokat.

Montenegró összehangolja politikáit az EK-val a határokon átnyúló műsorszolgáltatás tartalmi aspektusainak szabályozása területén, továbbá összehangolja jogszabályait a közösségi vívmányokkal. Montenegró különös figyelmet fordít a szellemi tulajdonjogok megszerzésével kapcsolatos kérdésekre a műholdas, kábeles, valamint földi frekvenciás programokban és a műsorszolgáltatásban.

105. cikk
Információs társadalom

Az együttműködést az információs társadalommal kapcsolatos közösségi vívmányok minden területén fejlesztik. Különösen Montenegró politikáinak és jogszabályainak a közösségiekkel való fokozatos összehangolásának támogatását célozzák ebben a szektorban.

A felek azzal a céllal működnek együtt, hogy továbbfejlesszék az információs társadalmat Montenegróban. Globális cél a társadalom egészének felkészítése a digitális korszakra, a beruházások vonzása, és a hálózatok és szolgáltatások interoperabilitásának biztosítása.

106. cikk
Elektronikus kommunikációs hálózatok és szolgáltatások

Az együttműködés elsősorban az ezzel a területtel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeire helyezi a hangsúlyt.

A felek elsősorban megerősítik az együttműködést az elektronikus kommunikációs hálózatok és az elektronikus kommunikációs szolgáltatások területén, azzal az alapvető céllal, hogy Montenegró három évvel a megállapodás hatálybalépését követően elfogadja az ezen ágazattal kapcsolatos közösségi vívmányokat.

107. cikk
Tájékoztatás és kommunikáció

A közösség és Montenegró megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy elősegítse a kölcsönös információcserét. Előnyben részesülnek azok a programok, amelyek alapvető tájékoztatást nyújtanak a nyilvánosság számára a Közösségről, valamint speciálisabb információkat a montenegrói szakmai körök számára.

108. cikk
Közlekedés

Az együttműködés a közlekedéssel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeire helyezi hangsúlyt.

Az együttműködés különösen a montenegrói közlekedési módozatok átszervezésére és modernizálására koncentrálhat, javíthatja az utasok és áruk szabad mozgását, növelheti a közlekedési piachoz és létesítményekhez való hozzáférést, beleértve a kikötőket és reptereket is. Ezen túl az együttműködés támogathatja a transz-európai hálózatokkal kapcsolatos multimodális infrastruktúrák fejlesztését, különösen a délkelet-európai regionális kapcsolatok megerősítését a regionális közlekedési főhálózatról szóló egyetértési nyilatkozattal összhangban. Az együttműködés céljaként kell meghatározni a Közösségéhez hasonló üzemeltetési szabványok létrehozását, valamint a Közösségéhez hasonló és ahhoz igazodó montenegrói közlekedési rendszer kialakítását, és a közlekedéssel kapcsolatos környezetvédelem fejlesztését.

109. cikk
Energia

Az együttműködés az ezzel a területtel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeire helyezi a hangsúlyt. Az együttműködést az Energiaközösségről szóló szerződés alapján Montenegrónak az európai energiapiacokba történő fokozatos integrációja irányába fejlődik. Az együttműködés különösen a következőkre vonatkozhat:

– energiapolitika kidolgozása és tervezése, beleértve az infrastruktúra modernizációját, a kínálat javítását és változatossá tételét és az energiapiacra való belépés megkönnyítését, különösen szomszédos országokkal létesített, regionális jelentőségű villamosenergia-összeköttetéseken való szállítás, átvitel, elosztás és helyreállítás megkönnyítése révén;

– az energiatakarékosság, az energiahatékonyság, a megújuló energia ösztönzése, és az energiatermelés és –fogyasztás környezeti hatásainak tanulmányozása;

– keretfeltételek kialakítása az energiatársaságok szerkezeti átalakításához, és az ágazat vállalatainak együttműködése.

110. cikk
Nukleáris biztonság

A felek együttműködnek a nukleáris biztonság és biztosítékok terén. Az együttműködés a következő témákra vonatkozhat:

– a felek sugárvédelemre, nukleáris biztonságra és a nukleáris anyagok nyilvántartására és ellenőrzésére vonatkozó törvényeinek és rendeleteinek javítása, valamint a felügyeleti hatóságok és erőforrásaik erősítése;

– a tagállamok, vagy az Euratom és Montenegró közti gyors értesítésről és nukleáris balesetek esetén történő információcseréről, vészhelyzetre való felkészülésről, valamint általános nukleáris biztonsági kérdésekről szóló megállapodások ösztönzésének bátorítása, ha szükséges;

– nukleáris polgári jogi felelősség.

111. cikk
Környezetvédelem

A felek fejlesztik és erősítik együttműködésüket a környezetvédelem terén annak az érdemi feladatnak az érdekében, hogy megállítsák a további romlást, és megkezdjék a környezet állapotának javítását a fenntartható fejlődés érdekében.

A feleknek különösen azzal a céllal kell együttműködniük, hogy erősítsék a közigazgatási struktúrákat és folyamatokat a környezeti kérdések stratégiai tervezése és a fontos szereplők közötti koordináció biztosítása érdekében, valamint hogy összehangolják a montenegrói törvényeket a közösségi vívmányokkal. Az együttműködés összpontosíthat a helyi, regionális és határon átnyúló lég- és vízszennyezés jelentős csökkentésére vonatkozó stratégiák kidolgozására, a hatékony, tiszta, fenntartható és megújítható energiatermelés és -fogyasztás kereteinek kialakítására, valamint környezeti hatásvizsgálat és stratégiai környezeti vizsgálat lefolytatására. Különös figyelmet fordítanak a Kiotói Jegyzőkönyv ratifikálására és végrehajtására.

112. cikk
Kutatási és technológiafejlesztési együttműködés

A felek kölcsönös előnyök alapján támogatják a polgári célú tudományos kutatási és technológiafejlesztési (KTF) együttműködést, valamint tekintetbe veszik a rendelkezésre álló forrásokat, a megfelelő programokhoz való hozzáférés lehetőségét, a szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdonjogok megfelelő szintű hatékony védelmére is figyelemmel.

Az együttműködés kellően figyelembe veszi a kutatással és technológiafejlesztéssel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeit.

113. cikk
Regionális és helyi fejlesztés

A felek a regionális és helyi fejlesztési együttműködés megerősítésére törekednek azzal a céllal, hogy hozzájáruljanak a gazdasági fejlődéshez és csökkentsék a regionális kiegyensúlyozatlanságot. Külön figyelmet fordítanak a határokon átnyúló, transznacionális és régiók közötti együttműködésre.

Az együttműködés kellően figyelembe veszi a regionális fejlesztéssel kapcsolatos közösségi vívmányok kiemelt területeit.

114. cikk
Közigazgatás

Az együttműködés arra irányul, hogy biztosítsák a hatékony és elszámoltatható közigazgatás kialakítását Montenegróban, különösképpen a jogállamiság megvalósulásának támogatására, az állami intézményeknek a montenegrói lakosság egészének előnyére szolgáló megfelelő működtetésére, és az Európai Unió és Montenegró közötti kapcsolatok zökkenőmentes fejlődésére.

Az együttműködés ezen a területen elsősorban az intézménykiépítésre irányul, beleértve az átlátható és nem részrehajló munkaerő-toborzási eljárásokat, a humánerőforrás-menedzsmentet és a karrierfejlesztést a közszolgálatban, a folyamatos képzést és az etikus magatartás támogatását az államigazgatásban. Az együttműködés a közigazgatás minden szintjére vonatkozik, a helyi közigazgatást is beleértve.

IX. CÍM
PÉNZÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS

115. cikk

E megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében és az 5., 116. és 118. cikknek megfelelően, Montenegró támogatás és kölcsönök formájában közösségi pénzügyi támogatásban részesülhet, beleértve az Európai Beruházási Bank által nyújtott hiteleket. A közösségi támogatás feltétele a koppenhágai politikai kritériumok teljesítése tekintetében mutatott további fejlődés, és különösen az európai partnerség különös prioritási céljainak megvalósításában történő előrehaladás. A stabilizációs és társulási folyamatban résztvevő országok éves jelentéseinek eredményeit is számításba veszik, különösen a kedvezményezettek kötelezettségvállalását a demokratikus, gazdasági és intézményi reformok, valamint a többi tanácsi következtetés végrehajtása érdekében, különösen a kiigazítási programok teljesítésére vonatkozóan. A Montenegrónak nyújtott támogatást a jelzett szükségletekhez, az elfogadott prioritásokhoz, a felvevő- és visszafizetési képességhez, valamint a gazdasági reform és szerkezetátalakítás érdekében megtett intézkedésekhez igazítják.

116. cikk

A támogatás formájában nyújtott pénzügyi segítségnyújtásra a vonatkozó tanácsi rendeletben a Montenegróval folytatott konzultációkat követően a Közösség által kialakított többéves indikatív kereten belül előírt, és az éves cselekvési programokon alapuló működési intézkedések vonatkoznak.

A pénzügyi segítségnyújtás az együttműködés valamennyi területére kiterjedhet, külön figyelmet fordítva a jogérvényesülésre, a szabadságra és a biztonságra, a jogszabály-közelítésre, a gazdasági fejlődésre és a környezetvédelemre.

117. cikk

Montenegró kérésére és különleges nehézség esetén a Közösség a nemzetközi pénzügyi intézményekkel együtt megvizsgálhatja annak lehetőségét, hogy bizonyos feltételek mellett és a rendelkezésre álló valamennyi pénzügyi forrás figyelembevételével kivételesen makroszintű pénzügyi támogatást nyújtson. Ez a támogatás a Montenegró és az IMF által elfogadott program keretében meghatározandó feltételek teljesítése esetén vehető igénybe.

118. cikk

A rendelkezésre álló források optimális felhasználása érdekében a felek biztosítják, hogy a Közösség hozzájárulásait más forrásokból, például a tagállamokból, más országokból és nemzetközi pénzügyi intézményektől származó hozzájárulásokkal való összehangolás után alakítják ki.

E célból a felek rendszeresen információt cserélnek az összes támogatási forrásról.

X. CÍM
INTÉZMÉNYI, ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

119. cikk

Létrejön a stabilizációs és társulási tanács, amely felügyeli e megállapodás alkalmazását és végrehajtását. Megfelelő szinten, rendszeres időközönként ülésezik, illetve ha a körülmények úgy kívánják. Megvizsgálja a megállapodás keretében felmerülő főbb kérdéseket, valamint a kölcsönös érdeklődésre számot tartó egyéb kétoldalú vagy nemzetközi kérdéseket.

120. cikk

1. A stabilizációs és társulási tanács egyrészről az Európai Unió Tanácsának tagjaiból és az Európai Közösségek Bizottságának tagjaiból, másrészről Montenegró kormányának tagjaiból áll.

2. A stabilizációs és társulási tanács létrehozza eljárási szabályzatát.

3. A stabilizációs és társulási tanács tagjai az eljárási szabályzatban megállapítandó feltételeknek megfelelően rendelkezhetnek a képviseletükről.

4. A stabilizációs és társulási tanács elnökségét az eljárási szabályzatban megállapítandó előírásoknak megfelelően felváltva tölti be az Európai Közösség és Montenegró egy-egy képviselője.

5. Az Európai Beruházási Bank az őt érintő ügyekben megfigyelőként részt vehet a stabilizációs és társulási tanács munkájában.

121. cikk

A megállapodás célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a stabilizációs és társulási tanács hatáskörrel rendelkezik, hogy a megállapodás alkalmazási körében és az abban előírt esetekben határozatokat hozzon. Ezek a határozatok kötelező erejűek a felekre nézve, akik megteszik a határozatok végrehajtásához szükséges intézkedéseket. A stabilizációs és társulási tanács megfelelő ajánlásokat is tehet. Határozatait és ajánlásait a felekkel egyetértésben hozza meg.

122. cikk

1. A stabilizációs és társulási tanácsot feladatai végrehajtásában egy stabilizációs és társulási bizottság segítheti, amely egyrészről az Európai Unió Tanácsának és az Európai Közösségek Bizottságának képviselőiből, másrészről Montenegró kormányának képviselőiből áll.

2. A stabilizációs és társulási tanács az eljárási szabályzatában meghatározza a stabilizációs és társulási bizottság feladatait, amelyek tartalmazzák a stabilizációs és társulási tanács üléseinek előkészítését, valamint meghatározza a bizottság működési módját.

3. A stabilizációs és társulási tanács bármely hatáskörét átruházhatja a stabilizációs és társulási bizottságra. Ez esetben a stabilizációs és társulási bizottság a 121. cikkben megállapított feltételeknek megfelelően hozza meg döntéseit.

123. cikk

A stabilizációs és társulási bizottság albizottságokat hozhat létre. A megállapodás hatálybalépését követő első év vége előtt a stabilizációs és társulási bizottság létrehozza a szükséges albizottságokat a megállapodás megfelelő végrehajtása érdekében.

Létrejön egy migrációs kérdésekkel foglalkozó albizottság.

124. cikk

A stabilizációs és társulási tanács határozhat más különleges bizottság vagy testület létrehozásáról, amely segítheti feladatai elvégzésében. A stabilizációs és társulási tanács az eljárási szabályzatában meghatározza az ilyen bizottságok vagy testületek összetételét és feladatait, valamint azok működési módját.

125. cikk

Létrejön a stabilizációs és társulási parlamenti bizottság. A montenegrói parlamenti képviselők és az európai parlamenti képviselők e fórum keretében találkoznak véleménycsere céljából. A bizottság az általa meghatározott időközönként ülésezik.

A stabilizációs és társulási parlamenti bizottság egyrészről az Európai Parlament képviselőiből, másrészről a Montenegrói Parlament képviselőiből áll.

A stabilizációs és társulási parlamenti bizottság létrehozza eljárási szabályzatát.

A stabilizációs és társulási parlamenti bizottság elnökségét felváltva tölti be egyrészről az Európai Parlament, másrészről a Montenegrói Parlament, az eljárási szabályzatban megállapítandó rendelkezéseknek megfelelően.

126. cikk

E megállapodás hatályán belül mindegyik szerződő fél vállalja, hogy a másik fél természetes és jogi személyei számára saját állampolgáraihoz viszonyítva megkülönböztetéstől mentes szabad hozzáférést biztosít a szerződő felek illetékes bíróságaihoz és közigazgatási szerveihez egyéni jogaik és tulajdonjogaik védelme érdekében.

127. cikk

A megállapodásban semmi nem akadályozza meg a feleket abban, hogy olyan intézkedéseket hozzanak:

a) amelyeket szükségesnek ítélnek az alapvető biztonsági érdekeikkel ellentétes információk nyilvánosságra hozatalának megakadályozásához;

b) amelyek fegyverek, lőszerek vagy háborús anyagok gyártására, kereskedelmére vagy védelmi célokból szükséges kutatására, fejlesztésére vagy termelésére vonatkoznak, feltéve, hogy ezek az intézkedések nem csorbítják a versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében;

c) amelyeket saját biztonsága szempontjából elengedhetetlenül szükségesnek tekint a jogrend és közrend fenntartását érintő súlyos belső zavarok, háború vagy háborúval fenyegető súlyos nemzetközi feszültség esetén, illetve a béke és a nemzetközi biztonság megőrzésére vállalt kötelezettségeinek végrehajtása érdekében.

128. cikk

1. Az e megállapodás által szabályozott területeken és bármely abban foglalt különös rendelkezés sérelme nélkül:

   – a Montenegró által a Közösséggel szemben alkalmazott intézkedések nem szolgálnak alapul a tagállamok és azok állampolgárai, vállalatai vagy cégei közötti bármilyen megkülönböztetéshez;

– a Közösség által Montenegróval szemben alkalmazott rendelkezések nem szolgálnak alapul Montenegró állampolgárai, illetve a montenegrói vállalatok vagy cégek közötti bármilyen megkülönböztetéshez.

2. Az (1) bekezdés rendelkezései nem érintik a felek arra vonatkozó jogát, hogy adójogszabályaik megfelelő rendelkezéseit alkalmazzák azokra az adófizetőkre, akik lakóhelyüket tekintve nincsenek azonos helyzetben.

129. cikk

1. A felek minden általános vagy különös intézkedést meghoznak, amelyek a megállapodás szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükségesek. Biztosítják a megállapodásban foglalt célkitűzések megvalósítását.

2. A felek megállapodnak abban, hogy bármelyik fél kérésére a megfelelő csatornákon keresztül azonnal konzultálnak az e megállapodás értelmezését vagy végrehajtását, és a felek közötti kapcsolatok más lényeges aspektusait érintő bármely ügy megvitatása érdekében.

3. A felek a stabilizációs és társulási tanácshoz utalják a megállapodás alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos vitákat. Ebben az esetben a 130. cikket, valamint – adott esetben – a 7. jegyzőkönyvet kell alkalmazni.

   A stabilizációs és társulási tanács kötelező határozat meghozatalával rendezheti a vitát.

4. Ha a felek egyike úgy véli, hogy a másik fél nem teljesítette a megállapodásból eredő valamely kötelezettségét, megfelelő intézkedéseket hozhat. Ezt megelőzően – a különösen sürgős esetek kivételével – ellátja a stabilizációs és társulási tanácsot minden olyan megfelelő információval, amely szükséges a helyzet alapos kivizsgálásához a felek számára elfogadható megoldás találása érdekében.

   Az intézkedések megválasztásánál előnyben kell részesíteni azokat, amelyek a legkevésbé zavarják e megállapodás érvényesülését. Ezeket az intézkedéseket haladéktalanul be kell jelenteni a stabilizációs és társulási tanácsnak, és a másik fél kérésére egyeztetést szükséges folytatni róluk a stabilizációs és társulási tanácsban, a stabilizációs és társulási bizottságban vagy bármely más szervben, amelyet a 123. vagy 124. cikk alapján hoztak létre.

5. A (2), (3) és (4) bekezdés rendelkezései semmilyen esetben sem befolyásolhatják, és nem érintik a 32., 40., 41., 42., 46. cikkeket és a 3. jegyzőkönyvet (A „származó termékek” fogalmának meghatározása és a közigazgatási együttműködés módszerei).

130. cikk

1. Amennyiben a megállapodás értelmezését vagy végrehajtását illetően vita keletkezik a felek között, bármelyik fél értesíti a másik felet és a stabilizációs és társulási tanácsot hivatalos kérelem formájában arról, hogy a vitatott kérdés megoldásra szorul.

Amennyiben valamelyik fél úgy látja, hogy egy a másik fél által elfogadott intézkedés, vagy a másik fél cselekvésének hiánya ezen megállapodásban vállalt kötelezettségeinek megszegését jelenti, hivatalos kérelmet nyújt be a megoldás érdekében, amelyben indokolja véleményét, és – adott esetben – jelzi, hogy a fél a 129. cikk (4) bekezdése alapján intézkedéseket foganatosíthat.

2. A felek törekednek a vitának jóhiszemű egyeztetések útján történő megoldására a stabilizációs és társulási tanácsban és a (3) bekezdésben említett másik szervek keretei között azzal a céllal, hogy mielőbb kölcsönösen elfogadható megoldást találjanak.

3. A felek a stabilizációs és társulási tanács rendelkezésére bocsátanak minden olyan vonatkozó információt, amely szükséges a helyzet alapos vizsgálatához.

Amíg a vita nem rendeződik, a kérdés a stabilizációs és társulási tanács minden találkozóján tárgyalásra kerül, kivéve ha megkezdődött a 7. jegyzőkönyv alapján a választottbírósági eljárás. A vita lezártnak tekintendő, ha a stabilizációs és társulási tanács kötelező erejű határozatot hozott a kérdés rendezéséről a 129. cikk (3) bekezdése alapján, vagy ha megállapította, hogy már nem folyik vita.

A vitával kapcsolatban a felek megegyezése alapján vagy bármelyik fél kérésére egyeztetésre kerülhet sor a stabilizációs és társulási bizottság vagy bármely más, a 123. vagy 124. cikk alapján létrehozott vonatkozó bizottság vagy szerv bármely találkozóján. Az egyeztetésekről írásos feljegyzés is készülhet.

Az egyeztetés során közzétett információk bizalmasak maradnak.

4. A 7. jegyzőkönyv alkalmazásának hatálya alá tartozó kérdések esetében bármely fél benyújthatja a kérdést választottbírósági eljáráson való vitarendezésre a jegyzőkönyv rendelkezéseinek megfelelően, ha két hónappal az (1) bekezdés alapján megkezdett vitarendezési folyamatot követően a felek nem tudták lezárni a kérdést.

131. cikk

A megállapodás mindaddig nem érintheti az egyének és gazdasági szereplők számára egyrészről egy vagy több tagállamra, másrészről Montenegróra nézve kötelező, meglévő megállapodásokban biztosított jogokat, amíg a megállapodás alapján nem biztosítanak számukra ugyanolyan jogokat.

132. cikk

A 8. jegyzőkönyv lefekteti Montenegró közösségi programokban való részvételének általános feltételeit.

Az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. és 8. jegyzőkönyv és az I–VII. mellékletek e megállapodás szerves részét képezik.

133. cikk

A megállapodás határozatlan időre szól.

A megállapodást bármelyik fél felmondhatja a másik félhez intézett értesítés útján. A megállapodás az ilyen értesítés napját követő hat hónap elteltével hatályát veszti.

Bármelyik fél azonnali hatállyal felfüggesztheti a megállapodás hatályát a másik fél ezen megállapodás valamely lényegi elemének be nem tartása esetén.

134. cikk

E megállapodás alkalmazásában a „felek” kifejezés egyrészről – hatáskörüknek megfelelően – a Közösségre vagy tagállamaira, illetve a Közösségre és tagállamaira, másrészről Montenegróra vonatkozik.

135. cikk

Ezt a megállapodást egyrészről azokon a területeken kell alkalmazni, amelyeken az Európai Közösséget és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés alkalmazandó, az említett szerződésekben meghatározott feltételekkel, másrészről Montenegró területén.

136. cikk

E megállapodás letéteményese az Európai Unió Tanácsának főtitkára.

137. cikk

Ennek a megállapodásnak a felek összes hivatalos nyelvén másodpéldányai készülnek, és e szövegek mindegyike egyenértékűen hiteles szövegnek tekintendő.

138. cikk

A megállapodást a felek saját eljárásaiknak megfelelően hagyják jóvá.

Ez a megállapodás azon dátumot követő második hónap első napján lép hatályba, amikor a felek értesítik egymást az első bekezdés alapján indított eljárások lezárultáról.

139. cikk
Ideiglenes megállapodás

Amennyiben az e megállapodás hatálybalépéséhez szükséges eljárások befejezéséig e megállapodás egyes részeinek rendelkezéseit – különösen az áruk szabad mozgására, valamint a közlekedésre vonatkozókat – a Közösség és Montenegró között létrejött ideiglenes megállapodással léptetik hatályba, a felek megállapodnak abban, hogy ilyen körülmények esetén e megállapodás IV. címe 73., 74. és 75. cikkének, az 1., 2., 3., 5., 6. és 7. jegyzőkönyv rendelkezései, valamint az 4. jegyzőkönyv vonatkozó rendelkezései alkalmazásában a „megállapodás hatálybalépésének időpontja” kifejezés az ideiglenes megállapodás hatálybalépésének időpontját jelenti a fent említett rendelkezésekben foglalt kötelezettségek tekintetében.